יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 147	Łódź, Wtorek, 27 czerwca 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, ג׳ תמוז תרצ״ג	№ 147

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

צוזאמענפאהר פון יודען

בעטייליגטע אין די פוילישע פרייהייטס-קאמפען און אין דער מלחמה

ווארשא, 26 (טעלעפאניש)

אין זאל פון שטאט-ראט איז נעכטען פאר-געקומען די פייערליכע זיצונג פון צוזאמענפאהר פון די פאראיינען פון יודען וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין דער מלחמה און אין די פוילישע פרייהייטס-קאמפען.

דעם מלוכה-פרעזידענט האט אויף דעם צו-זאמענפאהר פערטרעטען דער וויצע קריגס-מיניס-טער גענעראל פאבריצי. ווייטער זענען געווען פארשטעהער פון דעם פעדעראציע פון די מיליטער פערבאנדען, פון די ארגאניזאציעס פון געוועזענע מיליטערלייט און פון דער יודישער גמינע.

די פייערונג האט געעפענט דער פרעזעס פון דער הויפט פערוואלטונג רעזערוו פארוטשניק ליאן ברעגמאן.

רעפעראטען האבען געהאלטען פראפ. זשמיגראדער קאנאפקא וועגען די אויפגאבען פון פערבאנד און פראפ. באלאבאן וועגען דעם אנטייל פון די יודען אין די פוילישע אויפשטאנדען.

וואונש-דעפעשען האבען צוגעשיקט פרעמיער יענדזשיעוויטש, גענעראל ארליטש דרעשער.

נאכדעם האט מען אוועקגעשיקט האלדי-דעפעשען צום מלוכה-פרעזידענט, צום מארשאל פילסודסקי און פרעמיער יענדזשיעוויטש.

פון נאכמיטאג אן האבען זיך בעראטען די קאמיסיעס.

מיניסטער בענעש דערוויטערט פוילען פון זיינע פלענער

פאריז, 26. (ספ. טעל.) די היגע פרעסע קאמענטירט לעבהאפט דאס שבת׳דיגע געשפרעך צווישען מיניסטער בענעש, פאול באנקור און דעלאדיע.

די געשפרעכען זענען פארגעקומען צווישען פיר אויגען.

פון גוט אינפארמירטע קרייזען שטעלט מען פעסט, אז די הויפט־טעמע פון געשפרעך, זענען געווען, די פראגען וועגען די ארגאניזאציע פון אייראפע און די דיסקוסיע פון מוסאליני׳ס פלענער.

מיניסטער בענעש זאל האבען ארויסגעטרעטען מיט אן אייגענעם פראיעקט וועגען געזונד־מאכען די ווירטשאפטליכע סיטואציע און וועגען פאליטישען שלום, דער אויספיהר פון דעם פלאן, זאל זיין די סיטואציע, וואס האט זיך געשאפען לויט דעם „פאקט פון 4“, מיניסטער בענעש זאל האבען גע-נומען אין אכט די צילען פון פראנקרייך צו זיך-האלטען פריינדשאפטליכע בעציהונגען מיט איטאליען, און אויך נאכצוקומען די פערלאנגען פון מוסאליני.

מיניסטער בענעש׳ס פראיעקט וועלכער זאל ווארשיינליך רעפרעזענטירען די מיינונג פון דער קליינער קאאליציע, נעמט אלס יסוד מאקדאנאלד׳ס פלאן, צופאסענדיג איהם, צו די געענדערטע איצטיגע בעדינגונגען.

די פראנצויזישע צייטונגען שטרייכען אונטער, אז פון בענעש׳ס פלענער זענען אויסגעמיטען דער־ווייטערט יעדע פערבינדונג מיט פוילען, און זעהען דערין דאס אפקיהלען די בעציהונגען צווישען פוי-לען און די לענדער פון דער קליינער קאאליציע.

היינט, דינסטאג 9 אווענד

טעאטער „סקאלא“

15 שרודמיעסקא 15

היינט, דינסטאג 9 אווענד

היינט אבשידס=אוונד! היינט

פון די גרויסע אמעריקאנער סטאר=קינסטלער

לוסי און מישא

גערמאן

ספעציעל־פייערליכער אפשידס-פראגראם!

1) דער גרויסער וועלט-שלאגער מיט לוסי גערמאן אין איהר קרוין=ראל

„די אייביגע מאמע“

אין 3 אקטען פון קאלמאנאוויטש.

רעזשי: מישא גערמאן.

לכבוד

2) אפשידס=קאנצערט לוסי און מישא גערמאן

אויסגעפיהרט דורך די בעליבטע ספעציעל־אנגעזומענע ארטיסטען:

מאקס באזשיק, ש. לאנדע, יעקב זוצאנאוויטש, פערל אוריך און מרדכי הילסבערג

ביים קלאוויר: מאביעק וויינבערג.

3) דער שלוס פון אווענד דאס געזעגענען זיך פון די חשובע קינסטלער

לוסי און מישא גערמאן מיט׳ן לאדזער פובליקום!

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון סקאלא-טעאטער.

אנטי-יודישע עקסצעסן אין וויען

היטלעריסטישע ספארטלער שלאגען יודען

און אויסגעהאקט שויבען אין יודישע געשעפטען

ווין, 26. (יט"א טעלעגראפיש) בעכטען איז אין דער שטאט געווען אומרוהיג. אין אנדערע שטאט־טיילען איז געקומען צו טעראר־אקטען. צום גליק זענען קיין מענשליכע קרבנות נישט געווען. פיל יודיש אייגענטום איז פערניכטעט געווארען, אין פיל יודישע געשעפטען זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם טעראר־פעסט, האבען היטלעריסטישע ספארטלער פערשעפעט די דורכגעהער, פיל יודען זענען פערוואונדעט געווארען.

פאליציי האט עטליכע היטלעריסטישע אנאנ־טורניקעס אריעסטירט.

א חוץ היטלעריסטן טאר קיין שום פארטיי נישט עקזיסטירען אין דייטשלאנד

רעדעס פון די מיניסטארען געבעלס און עסער

בערלין, 26. (ספ. טעל.) אין משך פון נעכ־טיגען טאג האבען 2 היטלעריסטישע מיניסטארען, געבעלס און עסער געהאלטען רעדעס אין וועלכע זיי האבען געגעבען א גענויע ליכט אויף די היט־לעריסטישע פלענער בנוגע דער פאליטיק אין דייט־טשלאנד.

מיניסטער געבעלס האט ערקלערט, אז צוליב'ן ציל פון די סאציאליסטען צו פעראייניגען דאס גאנצע דייטשע פאלק אין איין פארטיי, פערלירען אלע אנדערע פארטייען די רעכט פון עקזיסטענץ. צוליב דער איצטיגער סיטואציע קען מען זיך נישט ערלויבען אויף פארטיי שפאל־טונגען.

נאך אין א שארפערען טאן האט גערעדט מיני־סטער עסער, אויף א פערזאמלונג אין מאנהיים, ער האט געזאגט אז די היטלעריסטישע רעגירונג מוז אונטערנעמען א גרויסע אקציע כדי איבערצו־נעמען די גאנצע פאליטישע מאכט אין איהרע הענד.

אין א זעהר שארפע פארם איז דער רעדנער ארויסגעטרעטען געגען דער ביירישער פאלקס־פארטיי, וועלכע ער האט בעשולדיגט אז זי ירא־ט אונטער די אויטאריטעט פון דער איצטיגער רעגי־רונג, און האט געדראהט מיט רעפרעסיעס.

עסטרייכישער קאנצלער וויל אנווענדען טויט שטראף געגען די היטלעריסטישע אטענטאטען

ווין, 26. (ספ. טעל.) אין צירק ענגעלמאן איז פארגעקומען א מאסען פערזאמלונג אויף וועלכע עס זענען ארויסגעטרעטען דער עסטרייכישער קאנ־צלער און דער קריגס-מיניסטער, וועלכע האבען אין זייערע רעדעס אנגעזאגט אן אומבעוויגנגטען קאמף געגען די נאציאנאל-סאציאליסטען.

דער קאנצלער האט געזאגט, יוען עס וואלט אין עסטרייך עקזיסטירט א געזעץ וועגען טויט־שטראף וואלטען נישט פארגעקומען די לעצטע פערברעכערישע אטענטאטען.

מיטוואך, דעם 28 יוני 1933, 9 אווענד קומט פאר

א גרויסער קאנצערט

אין פראגראם: ג. פ. הענדעל „יהודה המכבי"

לאדזער פילהארמאנישער ארקעסטער און סאליסטען: פרל. ס. קראפיוויק (סאפראן), פרל. ה. זשעבראווסקא (אלט). ל. ריאזאנצעוו (באריטאן)

לאדזער יודישער מוזיק-פעראיין „שיר"

„שיר"-כאר אראטאריום אין 3 טיילען — אויסגעפיהרט דורכ'ן קנאבען-כאר פון דער גרויסער סינאגאגע.

גלענצענדער אראטאריום-זינגער פון בערלין

דירעקציע: פראפ. ל. פיילישיס.

ביים קלאוויר: פרל. א. סאראוויטש.

אויבער-קאנטאר פון ווארשאווער טלאמאצקער סינאגאגע

משה קוסעוויצקי

(טענאר)

פארק „העלענאוו"

בילעטען צום איינהייטליכען פרייז 1.09 זל. צו בעקומען אין רייזע-ביורא „וואגאן לי" פיעטריק. 64, צוגערניע פיעטריקאווער 12 (ווג פאלודניאווא) און ביי דער קאסע פון פארק „העלענאוו".

דער איינציגער קאנצערט אין לאדז!

די פערוואלטונג פון דער „תלמוד-תורה" ע"ש הרהגה"צ רבנו אליהו חיים מייזל זצ"ל, מאכט בעקאנט דער עפענטליכקייט, אז נאך גרויסע מיה און אנשטרענגונג איז געלונגען איינצולאדען דעם וועלטבעריהמטען

קינסטלער-חזן ר' ישראל אלטער פון האנאווער

וועלכער קומט די טעג נאך לאדז, און וועט געבען איין איינציגען קאנצערט פון יודיש-רעליגיעזער מוזיק לטובת דער „תלמוד-תורה" של הרהגה"צ רב' אליהו חיים מייזל זצ"ל.

דער קאנצערט קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל, מיטוואך,

פ' בלק, י"א תמוז, דעם 5 יולי 1933.

בילעטען-פערקויפסשטעלען: 1) ה' ליטמאן. פיעטריקאווער 32, קאלעקטור; 2) פעראייניגטע פליישער, זגערזשער 2, וואירשט-געשעפט; 3) אין די וואורשט-געשעפטען: דיאמאנט, נאוואמייסקא 24; 4) מ. דישקין, נאוואמיעסקא 13; 5) ס. דישקין פיעטריקאווער 25; 6) ס דישקי', פיעט-ריקאווער 51; 7) בערקאל עט אלשער, פיעטריקאווער 43; פאבריקס-לאגער; 8) דולא זשולאנא 35 עק פאנסקא, טאבאק-געשעפט; 9) שאפירא, אלט-שטאט 12 צוקער-געשעפט; 10) לעדערמאן משה. גייערס מארק 3 קאלאניאל-געשעפט; 11) בערקענפעלד, וואלבארסקא 25 בילדער-געשעפט; 12) תלמוד תורה יאקובא 6. אין טאג פון קאנצערט נאר ביי דער קאסע פון פילהארמאניע פון 10 א זייגער פריה.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „מלביש ערומים" שענקיעוויטשא 3/5,

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאה-לונגען. די פערוואלטונג.

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 מיטאג

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעמשניצע פרייזן

קאפע „ATLANTIC"

פיעטריקאווער 48,

טעל. 11-162

קומט און איהר וועט זיך איבער-צייגען, אז אין מיין ערשטקלאסיגע קיך בעקומט איהר די בעסטע און געשמאקפולסטע

יארסקע מיטאגען

מיט אנ'אויסוואהל פון פערשיד-שפייזען מיט אלע קאמפאטען, וואס געהערען צו יארסקע שפייזען

צו 2 זל. ביז 2.25

ערשטקלאסיגע בעדינונג! סאלידע בע-האנדלונג! מיט אכטונג

די פערוואלטונג.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

מאשין-מצות

נעבאקען יעדען טאג פרישע און דינע,

מצה-מעהל ווי אויך סוכארקעס

לויט קארלסבאדער סיסטעם, ווי אויך

פריהשטיקען,

יארסקע מיטאגען

און אווענדברויטען

עמפעהלט די בעקאנטע צוקערניע

N. Weinberg

פיעטריקאווער 38

טעל. 82-143

פערהעלטנעסמעסיגע פרייזען

Dr. L.

Czarnożył

ארדינירט

אין זומער-סעזאן

— אין —

CIECHOCINER

willa Kościuszko.

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער השוב'ן וויצע-פרעזעס

ה' הערש ווילענסקי

צוליב'ן טויט פון זיין פאטער

יוסף נ"ע ב"ר אברהם יצחק ז"ל

זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג

פון „גמילת חסדים"

ביים גרינעם מארק 7.

3385

די נייעסטע מאדעלען

פון זומער-שיך

און פלעציאנקעס

אין א רייכע אויסוואהל עמפפעהלט

A. Ogórek

11 ZAWADZKA 11.

נישט איינגעגעבענער אנפאל
פון ענגלישע פאשיסטען
אויפ'ן צענטראל־ביורא פון דער יודישער אגענץ אין לאנדאן

לאנדאן, (י.ט.א.) שבת נאכמיטאג האבען לאנדאנער פאשיסטען געפלאנט אויסצופיהרען אן־אנפאל אויף דעם צענטראל־ביורא פון דער יודישער אגענץ און ציוניסטישע ארגאניזאציע אויף דער ראסעל־סטריט. די פאליציי האט זיך אבער בעצייטענס דערוואוסט וועגען דעם געפלאנטען אנפאל. נאך פרייטאג אוועגד האט פאליציי געמאלדען דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, אז זי האט בעקומען אינפארמאציעס, דאס די פאשיסטען גרייטען זיך אויף שבת אויסצופיהרען אן'אנפאל אויף דעם ציוניסטישען צענטראל־ביורא. איגנארירענדיג גלייכצייטיג, וואס מען דארף טון, אויב דער אנפאל וועט צושטאנד־קומען. און ווירקליך זענען שבת נאכמיטאג פאר דעם בנין פון ציוניסטישען צענטראל־ביורא פערפאהרען צוויי אויטאס פול מיט פאשיסטען, וועלכע האבען אבער נישט געוואוסט, אז דער בנין ווערט בעוואכט דורך אן'אפטיילונג פון עטליכע צעהנדליג פאליציאנטען. תיכף ווי זיי האבען דערזעהען די פאליציי, זענען זיי אנטלאפען. די פאליציאנטען האבען זיי נאכגעיאגט. די פאשיסטען האבען געהאט בדעה אויסצוברעכען די שויבען אין ציוניסטישען צענטראל־ביורא. די פאליציי פערזיכערט, אז דער נישט־איינגעגעבענער אנפאל וועט פאר די פאשיסטען זיין אן'אנלערנונג אויף להבא.

ליטווינאוו פיהרט אין לאנדאן אונטערהאנדלונגען מיט ענגלאנד און אמעריקא

לאנדאן, 26. (ספ. טעל.) „דיילי עקספרעס" איז מודיע, אז ליטווינאוו האט, מיט פערטרעטער פון ענגלאנד און אמעריקע אנגעקניפט האנדעלס־אונטערהאנדלונגען.

מיט ענגלאנד ווערט געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען קויפען סאוויעטישע נאפט אויף 25 מיליאן פונט.

מיט אמעריקע פיהרט ליטווינאוו אונטערהאנדלונגען וועגען קויפען אגראר פראדוקטען, און אמעריקע פאר 2 מיליאן פונט און מאשינען פאר 80 מיליאן פונט, ווי אויך גרויסע לאסטען בוימוואל נאך בתנאי, אז אמעריקע זאל אנערקענען די סאוויעטען.

בעדואינער בעפרייט 5000 דונאם אין וואדי־האווארית

ירושלים (יט"א) נאך גע יכטס אורטיילען אין צוויי אינסטאנצען האבען בעדואינער בעפרייט א שטח פון 5000 דונאם באדען אין וואדי האווארית. די בעדואינער האבן בעקומען א גרויסע ענטשעדיגונגס־סומע פון יודישען נאציאנאל־פאנד. אויף דעם בעפרייטען באדען ווערט געגרינדעט א נייער ארבייטער־ישוב.

יודען זאלען בעהאנדעלט ווערן אין דייטשלאנד אזוי ווי די נעגערס אין אמעריקא

בערלין (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן פארשטעהענדען געזעץ געגען געמישטע חתונות פערעפענטליכט ד"ר אכים גערקע, דער לייטער פון אמט פאר ראסען־ריינהייט ביים רייכס־אינערן־מיניסטעריום, אן'ארטיקעל אין דער דייטשער פרעסע, אין וועלכען עס הייסט צוו. אגד., אז די יודען דארפען אין דייטשלאנד אין דער חתונות־פראגע בעהאנדעלט ווערען פונקט אזוי ווי די נעגער יוערען בעהאנדעלט אין אמעריקע.

דאס חתונה־געזעץ איז נאך ביז איצט נישט פערעפענטליכט געווארען צוליב די חילוקי־דעות אינערהאלב די פיהרער פון נאציאנאל־סאציאליזם וועגען דעם, צי דער פערבאט זיך משדך צו זיין מיט יודען זאל זיך בעציהען אויף זיי אבער אויך אויף יודען־שטאמיגע.

מאקדאנאלד'ס לייבאר־פארטיי געגען די יודען־רדיפות אין דייטשלאנד

לאנדאן (יט"א) די נאציאנאלע לייבאר־פארטיי (מאקדאנאלד'ס גרופע) האט אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער זי בעדויערט, דאס די דייטשע רעגירונג זעצט פארט איהר אנטי־יודישע דיסקרימינאציע־פאליטיק. די רעזאלוציע איז איבערגעשיקט געווארען דעם פרעמיער מאקדאנאלד.

אין פראנקרייך איז מען נישט צופרידען פון דער לאנדאנער קאנפערענץ
א פעדעראציע פון אגראר־מלוכות אין מיטעל־ און מזרח־אייראפע

פאריז, 26. (ספ. טעל.) אין די [illegible] קרייזען אין פראנקרייך. בעטראכט מען נעגאטיוו די רעזולטאטען פון דער לאנדאנער קאנפערענץ.

די סטאביליזאציע פון די וואלוטעס איז אפגעלייגט געווארען, און אלע ווירטשאפטליכע פראגען זענען געבליבען הענגען אין דער לופט, און די פינאנציעלע קרייזען האט מען מורא אז דער פונט וועט איבעגיכען נאכגיין נאך דעם דאלאר, און דאן וועט דער גורל פון די וואלוטעס, וועלכע זענען אפהענגיג פון דער לאנדאנער וואלוטע, ווערען שטארק בעדראהט.

לויט „פיגארא" הויבט מען אויפסניי אן ריידען וועגען א פעדעראציע פון אגראר־מלוכות, פון מיטעל און מזרח־אייראפע, און זאל אויך אריינעמען פוילען און איטאליען.

פראנקרייך איז נאך ביז איצט נישט איינגעלאדען געווארען זיך צו בעטייליגען אין דער דאזיגער פעדעראציע.

צווישען דער קליינער קאאליציע און ראטען־רוסלאנד
שמעדען זיך איין פריינדליכע בעציהונגען

לאנדאן, 26. (ספ. טעל.) אלע לאנדאנער צייטונגען מיט'ן „טיימס" בראש שטרייכען אונטער די בעדייטונג פון דער בעגעגעניש צווישען ליטווינאוו און טיטולעסקו, און שטעלען פעסט, אז דאס געשפרעך צווישען די ביידע מלוכה־מענער האט זיך געפיהרט וועגען בעסאראביען.

„דיילי העראלד" שרייבט אז ליטווינאוו און טיטולעסקו האבען גערעדט וועגען א נישט־אנגרייפס פאקט, די צייטונג שרייבט ווייטער אז א דאנק דעם וואס עס זענען געווען אין לאנדאן אזעלכע גרויסע מלוכה־מענער, וועט בקרוב געמאכט ווערען א זעהר ערנסטע שריט פאראויס אין דער ריכטונג פון פאציפיקאציע און סטאביליזאציע פון מזרח־אייראפע, דאס וועט געשעהען צוליב דער אגרעסיווע שטעלונג פון דער היטלער רעגירונג, און צוליב היטלער'ס ציל צו א דייטשער קאלאניזאציע אין מזרח־אייראפע.

דאס שליסען א סאוויעטיש־רומענישע פאקט האט ווייטגעהענדע צילען.

עס וועלען אויך געשלאסען ווערען נישט אנגרייפס פאקטען, וואס וועלען ארומנעמען דעם שטח פון צפון־ים ביז'ן שווארצען־ים. ווייטער וועלען איינגעשטעלט ווערען דיפלאמאטישע בעציהונגען צווישען מאסקווע און דריי מלוכות פון דער קליינער קאאליציע די איצטיגע טענדענץ שרייבט די צייטונג צילט צו א ענגען צוזאמענארבייט צווישען פוילען און דער קליינער קאאליציע און אויך די באלטישע מלוכות מיט א פריינדשאפטליכע בעציהונג מצד'ן ראטען־פערבאנד.

הינדענבורג איז ערנסט קראנק
די סבה פון דער קרענק זאל זיין א שארפער קאנפליקט מיט היטלער'ן

וויען, 26 (ספ. טעל.)

די היגע פרעסע ברענגט אלארמירענדע ידיעות, וועגען דער געוואלדיגער פעררערגערונג פון געזונד צושטאנד פון פרעזידענט הינדענבורג, שוין דריי טעג זיצען ביים קראנקענס בעט די בעסטע בערלינער ספעציאליסטען, וועלכע האבען פעסטגעשטעלט, אז דער סקלעראז ביים קראנקען פערשטארקט זיך. צוליב זיין עלטער.

די פעררערגערונג זאל האבען געקומען דערפון, וואס פרעזידענט הינדענבורג זאל זיך האבען אויפגערעגט פון דער ידיעה, וועגען די רעפרעסיעס געגען דער הוגענבערג און שטאהלהעלם ריכטונגען.

אויף דעם באדען זאל האבען געקומען צו א געוואלדיגען קאנפליקט צווישען הינדענבורגען און זיין לאנגיעהריגען סעקרעטאר מייזנער, דער לעצטער זאל זיך האבען ארויסגעזאגט פאר היטלער'ן.

נאך א שארפען ווערטער־אויסטויש אין הינדענבורג אנידערגעפאלען און פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

די ווינער פרעסע נאטירענדיג די ידיעות, שטעלט פעסט, אז דער טויט פון פרעזידענט הינדענבורג וואלט אין דייטשלאנד ארויסגערופען אן ערנסטען אינערליכען קריזיס.

רעגולערע לופט־קאמוניקאציע צווישען אמעריקא און צפון־אייראפא

ניו־יארק, 26 (ספ. טעל.)

לינדבערג מיטן ווייב זאלען איינגיכען מאכען א לופט־רייזע קיין גרענלאנד. פון דארט זאלען זיי פליהען דורכן אטלאנטישען אקעאן אין דער ריכטונג צו איזלאנד און דענעמארק.

דער ציל פון דער דאזיגער רייזע איז, אויס צוזוכען בעקוועמע ערטער פון אפשטייגען, צום צוועק פון א שטענדיגער לופט - קאמוניקאציע צווישען אמעריקא און צפון־אייראפא, וואס זאל גאר בקרוב איינגעשטעלט ווערען.

בעגריסונג צו מאקס ליבערמאן

אמסטערדאם (יט"א) די לייטונג פון דער בעריהמטער אמסטערדאמער קונסט־געזעלשאפט „ארטי עט אמיציטיע" האט ארויסגעשיקט א בעגריסונגס בריף צו פראפ. מאקס ליבערמאן צוליב זיין אוועקטרעטען פון דער עהרן־פרעזידענטור פון דער פרייסישער קונסט־אקאדעמיע אלס פראטעסט געגען די נייע פערהעלטנישען אין דייטשלאנד.

מאקס ליבערמאן געהט אין גלות

אינסברוק (יט"א) ווי יט"א דערוויסט זיך, האט פראפ. מאקס ליבערמאן, דער גרויסער מאלער, נישט קוקענדיג אויף זיין הויכען עלטער, זיך ענטשלאסען צו פערלאזען דייטשלאנד און אוועקצוגעהן קיין פאריז אין גלות — עס איז נאך נישט דיבעקאנט צי די דייטשע רעגירונג וועט איהם ערטיילען א רייזע־ערלויבניש.

מאקס ליבערמאן איז איינער פון די פיר עהרן־בירגער פון בערלין. א צווייטער עהרן־בירגער פון דער רייכס־הויפטשטאט איז דער סאציאל־דעמאקראטישער פילאנטראפ הוגא היימאן, וועלכען בערלין פערדאנקט די פונדאציע פון גרויסע וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס. די צוויי איבעריגע עהרן־בירגער פון בערלין זענען הינדענבורג און אדאלף היטלער.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	— — —	75.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע		—	38.00
4 „ דאלארובקא		—	49.00
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)		—	49.50
8 „ ווארשאווער פאנד־בריף		—	40.68
8 „ לאדזער		„ „	38.00
ענגלישע פונט	—	— —	30.30
דאלאר — אפיצ. 7.14,	נישט אפיצ.	—	7.08
גאלד־דאלאר	—	— —	9.12
גאלד־רובל	—	— —	4.83
דייטשער מארק	—	— —	2.06

דעם רעד. לאזאר פוקס
און דר. לעאן פוקס
צוליב דער גרויסער אבדה פון זייער ליבען פאטער
משה
דריק איך אייך אויס דעם טיפסטען מיט־געפיהל.
מיכאל שאפירא.

Dr. med.
H. Różaner

הויט, ווענערישע קראנקהייטן און מענער־שוואכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוונד, זונטאג פון 9–11 בייטאג.

היינט און פאלג. טעג!
דאס פאריזער נעשלעכטס - לעבען אין שפיגעל פון פילם לויט Carmini א. ג. Gallonne
צופעליגער זוהן
פיקאנט, פול הומאר. פילם פון לעבען פון מענשן אהן מארגן.
אין די הויפט־ראלען:
ANNABELLA, ALBERT PREJEAN
אויסער'ן פראגראם: קלאנג־צוגאבע און לאנד־אקטואליטעטען.
אנהייב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 5 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 1 בייטאג.
הנחה־בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען.
פאפולערע פרייזען פון די פלעצער.

בעפאר איהר פאהרט אויף **ערהאלונג!**
קויפט איין | קויפט איין
נייעסטע פערפומען
ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט־זייפען און אלערלעי מאדערנסטע קאסמעטיק
צו פאבריקס־פרייזען
אין דער בעקאנטער פערפומעריע
י. דרוקער
5 זאוואדזקא 5
טעל. 175-92
רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג!
הורט און דעטייל
הורט! | דעטייל!

לאדז. 27 יוני 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 27 יוני 1933

ס'איז פערהאן מיט וואס זיך פארצושטעלן!

פון דר. י. טהאן.

איך האב דעם בעגריגדעטען איינדרוק, אז דער איצטיגער בעריכט פון הויך-קאמיסאר צו דער מאנדאט-קאמיסיע פון דע' פעלקער-ליגע, אזוי אויך דער בריף פון דער יודישער אגענץ צום הויך-קאמיסאר און דער בעריכט פון דער אגענץ צו דער פעלקער-ליגע האבען דאס מאל אנ'אנדערען כאראקטער ווי שטענדיג. אנ'ענדערונג צום גוטען. אין ביידע נאטעס האט געקלונגען א ווארימער טאן. דער הויך-קאמיסאר האט געלויבט און אויס-געדריקט זיין צופ-ידענהייט. פון דער אנדערער זייט האט די יודישע אגענץ גערן אנגעוויזען אויף דער גינסטיגער שטעלונג פון דער פאלעסטינער רעגירונג און מיט דאנק דאס קוויטירט, אין ביידע אינטערנאציאנאלע דאקומענטען זעהט מען א געגענזייטיגען צוטרוי פון ביידע צדדים וואס ארבייטען צוזאמען אין איין גרויסען היסטארישען ווערק. איך דערמאהן זיך נישט, אז פריהער האבען געזאלט אפגעגעבען ווערען אזעלכע בעריכטען סיי פון דער זייט פון הויך-קאמיסאר, סיי פון דער זייט פון דער יודישער אגענץ.

איך וועל נישט אפטרעטן פון אביעקטיווען אמת, אויב איך וועל פעסטשטעלען, אז נישט נאר אין בעריכט פון דער יודישער אגענץ האט מען געקענט דערקענען דעם גייסט פון חיים ארלאזא-ראוו, נאר אויך אינ'ם בריף פון הויך-קאמיסאר, דער דאזיגער יוגענדליכער פאליטיקער האט גע-האט אין זיך די רוטיגירטקייט פון אנ'אלטען און ערהאבענעם שטאטסמאן. דאס וואס די לעבענס-פראהרונג האט איהם נאך נישט בעוויזען צו געבען, דאס האט איהם געגעבען די אויסערגע-וועהנליכע אינטואיציע איצט קומט דאס ערשט צום פארשיין. איינער און דער אנדערער הויכער בעאמטער, פובליציסט און ענגלישער פאליטיקער מעלדעט זיך און דערצעהלט מיט'ן פולען ענטו-זיאזם, ווי גערן און ערפאלגרייך ס'האט זיך מיט איהם מיטגעארבייט. ער איז געווען בעליבט אין לאנדאן, אבער שוין שטארק בעליבט אין ירושלים. דער הויך-קאמיסאר האט איהם בעשאנקען מיט זיין פערזענליכער פריינדשאפט מיט דעם גאנצען צוטרוי, וועלכער ערלויבט מענשליכע זאכען צו בעהאנדלען מענשליך. איך שטעל פעסט, אז חיים ארלאזאראוו האט געמאכט ווארקאפ'ן פאר א ציוניסט, וועלכער בעציהט זיך מיט א גרויסער דאזע סימפאטיע צום ווערק אויסצובויען די יודישע נאציאנאלע היים אין פאלעסטינא. איך שטעל ווייטער פעסט, אז אזוי און נישט אנדערש מוזען מיר אוועקשטעלען אונזער בעציהונג צו ענגלאנד: אהן דערנידערונג און רעזיגנאציע, אבער אויך אהן פערביסענעם כעס און סקעפטיציזם. דאס יודישע פאלק האט אהן א ספק א פריינד אין בריטישען פאלק. ווענען דעם האבען מיר זיך געקענט איבערצייגען זעהר אפט, און נאך מעהר לעצטענס, ווען דער פארלאמענט און דאס לארדען-הויז איז ארויסגעטרעטען מיט דער גאנצער ענערגיע און טיפסטען מיטגעפיהל אין פערטיידיגונג פון די יודען בעגען די שמוציגע און עקעלהאפטע מעשים פון היטלער'ס באנדע בנוגע יודען.

דער דאזיגער פרינציפ האט אריינגעפיהרט אין לעבען מיט דער גאנצער קאנסעקווענץ דער ערמארדעטער ארלאזאראוו און אזא בעציהונג פון געגענזייטיגען צוטרוי האט ער פעסטגעשטעלט אין דער ארץ-ישראלדיגער צוזאמענארבייט, פון דאנען שטאמט דער נייער אקצענט אין די בעריכטען, וואס זענען געשיקט געווארען אין דער פעלקער-ליגע.

אמת, אז איצט קען מען פיל גוטעס זאגען וועגען ארץ-ישראל, וועלכע האט זיך שוין אויסגע-בויט אזעלכע פונדאמענטען, וועלכע קיינער וועט מעהר נישט קענען צוטרייסלען, און דערביי שטעלט פעסט דער הויך-קאמיסאר און אויך די יודישע אגענץ, אז דאס אלץ וועלט געטין נישט נאר אהן שאדען פאר די אראבער, נאר פאר זייער גרויסען נוצען, דאס דערקענט מען אין די ציפערען, וואס לייקענען אפ די פעסטשטעלונגען פון פוגנטש-בעריכט, וועלכער רעדט ווענען טויזענדער דעקלא-סירטע אראבישע ערד-פאכטער. די דאזיגע צאהל איז איינגעשרימפען געווארען ביז עטליכע הונדערט. עבר הירדן איז אהן יודען ארים און הונגעריג, ארץ-ישראל בליהט און איז זאט...

דן יודישע אגענץ גיט דאס ערשטע מאל אן אין איהר בעריכט די ריכטיגע צאהל יודען אין ארץ-ישראל, וואס איז פיל גרעסער ווי די ציפערען פון דער אפיציעלער סטאטיסטיק. ס'איז נישט קיין וואונדער. א געוויסע צאהל יודען גע-פינט זיך נישט אין דער אפיציעלער סטאטיסטיק צוליב אפאזיציאנעלע טעמים, און אנדערע ווידער האט זיך נישט געקענט מעלדען, ווייל זי איז אריינגעקומען אין לאנד אהן פריהערדיגער ערלוי-בעניש.

צום ערשטען מאל גיט די יודישע אגענץ די אלגעמיינע צאהל יודען אין ארץ-ישראל צום סוף פון 1932 אויף 200 טויזענד. די אפיציעלע ציפערען שטימען אלזא נישט מיט די ריכטיגע. בעשטעטיגט דער נישט-אנגענעהמער פאקט אבער נאכאמאל דעם פולען צוטרוי.

די יודישע אגענץ ווייזט דעריבער ריכטיג אן אויף דער נויטווענדיגקייט פון בעציהען זיך צום אויפבוי פון ארץ-ישראל אויפ'ן יסוד פון דער יודישער לאגע אין דער גאנצער וועלט. וואס ער-גער און אומערטרעגליכער אונז איז אין פערשידע-נע לענדער, אלץ שטארקער איז דער דראנג פון די יודען צו אונזער היים. אויף דעם גרונד פער-לאנגט די יודישע אגענץ א גרעסערע צאהל סער-טיפיקאטען.

די קליינע צאהל סערטיפיקאטען איז די הויפט-פראגע, אויף וועלכער מיר מוזען זיך בע-קלאגען פאר'ן ענגלישען פאלק. פארוואס זאל מען אונז איינהאלטען דעם טעמפא פון אונזער נאטיר-ליכער ענטוויקלונג. די יודישע אגענץ איז אין דער מעגליכקייט אויפצוגעבען א גאנצע רייהע ציפערען, וועלכע זאגען עדות וועגען די גרויסע בעדערפעניסען פון יודישען אויפבוי-ווערק. דאס בעווייזען די טרוקענע ציפערען אינם אויפבליה אויף אלע געביטען פון ווירטשאפטליכען און קול-טורעלען לעבען. ס'ווייזט זיך ארויס, אז דאס קליינע ארץ-ישראל שטעלט מיט זיך פאר א בלי-הענדע אאזא אין מיטען פון א מדבר. די ארץ-ישראל'דיגע אינדוסטריע, וואס איז נאך איצט קליין, עראבערט זיך דעם מארק אין נאהענטען מזרח. מיר קענען זיך בעריהמען, אז דער ציוניזם האט אלץ פאראויסגעזעהען און מיר זענען צופרי-דען דערמיט וואס די אראבער געהט פאראויס.

דעריבער דארף די יודישע אגענץ ווי אמ-ענערגישסטען אפווארפען די פרעטענזיעס פון דער „אגודה" צו סעפאראטיזם, און גלייך טרייבט זי אומעטום אזא סעפאראטיזם, ווי נאר זי קען נישט צוקומען צו דער מאכט. פערשטעהט זיך, אז צו דער מאכט קומט די „אגודה" נישט צו מיט אייגע-נע כוחות, אומעטום העלפט דערצו פאקטארען, וועלכע זענען ווירקליך שטארק. אין ארץ-ישראל האט די „אגודה" אויפגעהויבען א געוואלד, אז מען בעעוולה'ט זי. מיר מוזען זיך פערטיידיגען נעגען דעם וואס דאס דאזיגע געזינדעל וויל איי-בערווארפען איהר שרעקליכע פראקטיק פון גלות קיין ארץ-ישראל. לאזט אונז כאטש דארט זיך פעראייניגען.

אזוי איז עס, אויב מען האמעוועט אונז נישט, קענען מיר און ווילען ארבייט, אבער פון ענגלאנד פערלאנגען מיר נישט נאר, אז זי זאל אונז נישט האמעוועט, אבער זי זאל אונז העלפען. דאס פערלאנגט פון איהר דער מאנדאט. (ג. דז.)

טיפען פון יודען-דיפלאמאטען

אויף דער ווירטשאפטליכער וועלט-קאנפערענץ אין לאנדאן

פון י. האניג.

אויף דער וועלט עקאנאמישער קאנפערענץ, וואס קומט איצט פאר אין לאנדאן, זענען דא יו-דען, אפילו צווישען די הויפט-דעלעגאטען זענען פערהאן איינינע, וועלכע שטאמען פון פאלק ישראל.

ליטווינאוו געהט צו דער טריבונע מיט שנעלע שריט. זיין גאנג איז א ביסעל וואקלדיג, ער איז פון מיטעלער הויך. א ביסעל קארפולענט. פון די בלאנדע געקרייזעלטע האר זענען איהם נישט קיין סך איבערגעבליבען אויפן קאפ, זיין פנים איז ברייטלעך, גוטמוטיג, ענערגיש און רוהיג. זיין מויל איז שארף געשניטען, זיינע אונגערעהמ-טע ברילען הויערן אויף זיין רוסיש יודישער נאז.

ווען ער געהט ארויף אויף דער טריבונע פערגייגט ער זיך פארן פארזיצער, נעהמט ארויס פון בוזים-טאש עטליכע פאפירלעך און טהוט אן א פאר אנדערע שפאקולען צום לייענען.

ווי אלע הויבט ער אן מיט: „מיסטער פרע-זידענט — דושענטעלמען", און ער לייענט זיין רעדע.

זיין ענגליש איז אויסגעצייכענט. דער אק-צענט א ביסעל א יודישליכער, אבער די דיקציע איז נישט שארף געננג און אין מעגאפאן איז זי נאך מעהר רויה און הייזעריג — אזוי, אז די וואס זיצען פון ווייטען דארפען זיך גוט אנשטרענגען.

אבער אלע הערען זיך צו צו זיין רעדע, ווען אנדערע האבען גערעדט, האבען א סך דעלע-גאטען געגעניצט, געלייענט צייטונגען, געדרימעלט אדער עפיס איבערגעכאכט אין בופעט. נאר ווען ליטווינאוו האט אנגעהויבען צו רעדען זענען אלע געווען אויף זייערע פלעצער און אלעמענס אויערן זענען געווען אנגעשטרענגט. אפילו מאקדאנאלד, וואס רעדט פטמאל מיט זיין סעקרעטאר און איבערזעצער בשעת א דעלעגאט'ס רעדע, האט זיך דאס מאל אריבערגעבויגען און זיך שארף צוגעהערט, וואס דער פארשטעהער פון סאוויעט-רוס-לאנד האט צו זאגען.

ליטווינאוו איז א פיהרענדע פיגור אויף דער קאנפערענץ. ער איז דא דער איינציגער דעלעגאט וואס איז געווען פערטרעטען אויף דער ערשטער עקאנאמישער קאנפערענץ מיט עלף יאהר צוריק אין גענוא. דער שאפער פון יענער קאנפערענץ איז געווען לאיד דזשארדזש. יענע קאנפערענץ האט נישט געבראכט צו קיין גוטע רעזולטאטען. עס האבען איהר נאכגעפאלגט פאליטישע דראמעס און טראגעדיעס:

עטליכע חדשים נאך דער קאנפערענץ איז דער איטאליענישער פרעמיער פאקטא געווארען אראפגעווארפען פון מוסאליני'ס „רעוואלוציע". דער דייטשער הויפט-דעלעגאט, דער יוד וואלטער ראטענוי, איז געווארען ערמארדעט אויף א בעסט-יאלישען אופן פון דייטשע יונקערס. ללאיד דזשארדזש, האט פערלוירען זיין מאכט. די פראנ-צויזען, אונטער פואנקארע'ס אנפיהרונג, האבען אריינגעמארשירט אין רוהר-געביט. סטאמבולינסקי, דער בולגארישער פרעמיער, איז געווארען ערמאר-דעט. יאפע, איינער פון די סאוויעטישע דעלעגא-טען, איז בעגאנגען זעלבסטמארד. און א פאר יאהר שפעטער איז קראסין, אנ'אנדערער סאוויעטישער דעלעגאט געשטארבען. ראקאווסקי איז געווארען פערשיקט צוזאמען מיט טראצקי'ן. און טשיטשערין האט אויפגעגעבען זיין אויסערן-קאמיסאריאט.

דער איינציגער אקטיווער מיטגליד פון יענער דעלעגאציע און דער איינציגער פיהרענדער דע-לעגאט פון דער איצטיגער קאנפערענץ איז מאקסים ליטווינאוו, סאוויעטישער פאלקס-קאמיסאר פאר אויסערליכע ענינים.

אנ'אנדערער אינטערעסאנטער דעלעגאט איז פאול הימאנס, דער בעלגישער אויסערן-מיניסטער. הימאנס שטאמט פון אנ'אלטער יודישער פאמיליע אין האלאנד. אז איהר קוקט אן פון דער נאהענט דעם זקן מיט דעם קלוגען קאפ, דערקענט איהר א יוד א תלמיד חכם.

ער רעדט שטיל און געלאסען. זיין שטים איז מעלאדיש און פארבענרייך. די דינע הענד האלטען דאס פאפיר, פון וועלכען ער לעזט. ער מאכט דעם איינדרוק פון אנ'אלטען גוטמוטיגען אוניווערזיטעטס-פראפעסאר. אמווייניגסטען זעהט ער אויס ווי א פאליטיקער.

איך האב איהם געזעהען פרעזידירען אויף איין זיצונג אויפ'ן ארט פון מר. מאקדאנאלד'ן.

הימאנס איז זעהר פאפולער אויף דער קאנ-פערענץ. ער איז א פיהרענדע פערזענליכקייט אין דער אייראפעאישער פאליטיק. מען רעכענט זיך שטארק מיט זיין מיינונג, און ער ווערט גערעכענט פאר אנ'אויפריכטיגען אנהענגער פון שלום און אינטערנאציאנאלער צוזאמענארבייט פון פעלקער. פאול הימאנס איז איינגעוועהלט געווארען איינ-שטימיג אלס וויצע-פרעזידענט פון דער קאנפע-רענץ. אלע רעספעקטירען איהם, אלע האבען צו-טרויען צו דעם יודען.

וואהל-פלאטפארם פון דער רעוויזיאניסטישער גראסמאן-עקזעקוטיווע צום 18. ציונ. קאנגרעס

לאנדאן. (יט"א) אין דער וואהל-פלאט-פארם פון דער רעוויזיאניסטישער עקזעקוטיווע (גראסמאן-גרופע) צום 18-טען ציוניסטישען קאנ-גרעס ווערען אויסגערעכענט פאלגענדע פונקטען פון רעוויזיאניסטישען קאנגרעס-פראגראם:

1. דער קאנגרעס זאל קלאהר פעסטשטעלען, אז אונזער אויפגאבע, איז צו לעזען די יודישע פראגע דורך דער שאפונג פון א יודישער מדינה אין די היסטארישע גרעניצען פון א"י געשטיצט אויף א יודישער מעהרהייט.

2) אנצוהויבען א גרויסע פאליטישע אויפ-קלערונגס-ארבייט אין ענגלאנד און אויפ'ן אינ-טערנאציאנאלען פראנט. די יודישע פראגע מוז ווידער דערהויבען ווערען צו דער מדרגה פון א וועלט-פראבלעם, וואס קען און מוז געלעזט ווע-רען מיט פאליטישע מיטלען דורך דער אינטער-ווענץ און אקטיווער אונטערשטיצונג פונ'ם פעל-קער-בונד און יענע מלוכות, וואס זענען דירעקט פאראינטערעסירט אין איהר לעזונג.

3) אויסווירקען אנ'אינטערנאציאנאלע הלוואה פאר א גרויסער יודישער קאלאניזאציע אין א"י און אנ'אינטערנאציאנאלע רעגולירונג פון דער יודישער אימיגראציע-פראגע דורכ'ן פעלקער-בונד.

4) פרייע יודישע עליה קיין א"י אהן קינסטליכע בעגרענצונגען, אהן פריווילעגיעס פאר בעשטימטע שיכטען, אהן שיקאנען, וואס מאכען צו שאנד און שפאט דעם עצם-בעגריף „יודישע נאציאנאלע היים". דאס סערטיפיקאטען-סיסטעם זאל אפגעשאפט ווערען. די גרויס פון דער יודי-שער איינוואנדערונג מוז ענטשפרעכען דעם ציו-ניסטישען ענדציל. די פעראנטווארטונג פאר דעם גורל פון די עולים דארף טראגען די ציוניסטישע ארגאניזאציע גופא. מינדעסטענס א האלבער מיל-יאן נייע עולים אין 10 יאהר — איז אונזער פראגראם.

5) ענדערען דעם היינטיגען פאליטישען און ווירטשאפטליכען רעזשים אין לאנד אזוי, אז די א"י-דיגע רעגירונג זאל מעהר נישט אויסנוצען די יודישע איניציאטיוו, קאפיטאל און שאפונגס-קראפט פאר צוועקען, וואס האבען גארנישט צו טון מיט די אויפגאבען פון דער מאנדאטאר-מאכט אין א"י. עס דארף דורכגעפיהרט ווערען אנ'אג-ראר-רעפארם און דאס היינטיגע באדען-רעכט מוז צוגעפאסט ווערען צום גייסט פון מאנדאט. די בודושעטען פון דעם יודישען שול-וועזען און גע-זונדהייטס-וועזען אין א"י דארפען געדעקט ווערען פון די אלגעמיינע מלוכה-הכנסות.

6) שאפען א בעוואפענטע יודישע איינהייט צום שוץ פונ'ם ישוב.

7. דאס איצטיגע בודזשעט סיסטעם אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, געבויט אויף די קרנות מוז גרינדליך ראציאנאליזירט ווערען. עס איז די אויפגאבע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע צו דערמוטערען די בילדונג און טעטיגקייט פון גרויסע געזעלשאפטען פאר ספעציעלע געביטען פון לאנדווירטשאפט, האנדעל און אינדוסטריע, געבויט אויף נארמאלע ווירטשאפטליכע יסודות.

8. די ציוניסטישע ארגאניזאציע מוז צוריק בעקומען אין איהרע הענד די יודישע אגענץ, אלס דעם איינציגען יודיש פאליטישען אינסטרומענט מיט אנ'אינטערנאציאנאלען סטאטוס. די ציוניסטישע ארגאניזאציע דארף דערהאלטען איהר דעמאקרא-טישען פאלקס-כאראקטער. די געמישטע אגענץ מוז אבגעשאפט ווערען.

9. ליקווידירען די איצטיגע אונגעזונטע טא-ציאלע סיסטעם אין ישוב, וואס די קאנטראל איבער די ארבייטס-קרעפטען, די פערטיילונג פון ארבייט און אלע סאציאלע פונקציעס געפינען זיך אין די הענד פון א פאליטישער פארטיי. עס מוזען גע-שאפען ווערען אין א"י נייטראלע ארבייטס-פער-מיטלונגס-ביורא'ס און נאציאנאלער אינסטיטוט פאר ארביטראזש. רעכט אויף ארבייט פאר יעדען יוד, וואס קומט קיין ארץ-ישראל.

10. שאפען אנ'עקזעקוטיווע פון נאציאנא-לער קאנצענטראציע אויפ'ן יסוד פון דער אויבענ-דערמאנטער פראגראם און געשטיצט אויף א ציו-ניסטישען איינהייטס-פראנט.

די אויספארשונג ארום דעם ארלאזאראוו-מארד ווערט געפיהרט אין ווארשא

(גרוסען פון דער הויפטשטאט)

פון אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט
מ. עלבוים

דער לעזער וועט זיך אוודאי וואונדערן: ווי קומט עפעס א בריוו וועגן די לעצטע ארץ־ישראל־געשעהענישן פון — ווארשא?

ווילען מיר דא דערציהלען, אז דאס איז יא מעגליך, ווייל אינ׳ם איצטיגען פאל איז ווארשא און תל־אביב איין שטאט; ריכטיגער: דאס אפיציעלע יודישע פאלעסטינע געפינט זיך איצט אין ווארשא.

אינ׳ם קאנקרעטען פאל, וועגען דעם געבוימ־נישפולען מארד איבערן ד״ר חיים ארלאזאראוו, ווערט די אייגענטליכע אויספארשונג געפיהרט מעהר אין ווארשא, ווי אין תל־אביב; מעהר דורך די ציוניסטישע טוער אין פוילען, ווי דורך דער פאליציי אין ארץ־ישראל.

און נישט בלויז די אויספארשונג, נאר די קאמפען ארום דעם אופן פון דער אויספארשונג, די כל׳ערליי רעוועלאציעס, פליאטקעס, אנרעגונגען די גאנצע בעשולדיגונג און פערטיידיגונג, די הויפט ארגומענטען צו דער בעשולדיגונג און פערטיידיגונג געגען און פאר אברהם סטאווסקין — אלץ ווערט געמאכט, געפיהרט און אויסגעטראגען אין ווארשא; יא, אין ווארשא מעהר ווי אין תל־אביב.

עס איז נאך ווייט נישט פעסטגעשטעלט געווארען ווער עס האט ערמארדעט דעם ד״ר ארלאזאראוו; עס ווייסט נאך קיינער נישט צי ד״ר ארלאזאראוו איז אומגעקומען פון א יודישער, צי פון א נישט־יודישער האנד; עס איז נאך בלינד די אויספארשונגס־מאכט אין דער פראגע, פון וועלכער ריכטונג דער מערדער איז געווען אדער האט געקאנט זיין —

און דא האט זיך אויף דער יודישער גאס פונאנדערגעפלאקערט א פייער, א בלוטיג פייער פון קאמף ארום דעם פערגאסענעם בלוט.

מען בעשולדיגט זיך געגענזייטיג אין שייכות צום מארד; מען טראכט שוין כמעט נישט וועגן דעם יחיד, דעם איינצעלנעם מערדער, נאר מען בעשולדיגט גאנצע ריכטונגען, שיער נישט די פיהרער פון די ריכטונגען.

דער טרויעריגער צופאל האט אויך געוואלט, אז דער שרעקליכער מארד אין ארץ־ישראל זאל פאר־קומען בעת און ערב די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס, אזוי, אז דער וואהל־קאמף צווישען די ציוניסטישע גרופירונגען קומט־פאר אין דער אט־מאספערע פון בלוט, רעוואלווער־שאסען, תפיסה און — בעשולדיגונג אין מארד.

ווי בעוואוסט, קומט־פאר דער קאמף ארום דעם ארלאזאראוו־מארד צווישען דער פראלעטארישער ריכטונג און רעוויזיאניסטישער ריכטונג, אינ׳ם ציוניזם. דיצען טאקע די הויפט־שטאבען פון די דאזיגע צוויי ריכטונגען אין ווארשא און — אנשטאט דעם וואהל־קאמף פיהרט מען אן אויספארשונגס־אקציע און — מען זוכט דעם מערדער.

דער קאמף צווישען דער פראקוראטור און דער פערטיידיגונג קומט פאר צווישען די ווארשא־ווער האטעלען „קראקאווסקי" און „איראפעיסקי". ווי עס פאסט פאר דער פראקוראטור זיצט איהר הויפט־שטאב מיט בן־גוריון בראש אין „איראפעיסקי" אויפ׳ן פילסודסקי־פלאץ; און די פערטיי־דיגונג, ווי א בע׳עוולה׳טער צד, בראש מיט וולאדי־מיר זשאבאטינסקי זיצט אין בעשיידענעם האטעל „קראקאווסקי" אויף ביעלאנסקא.

עטליכע מאל טעגליך ציטערען די טעלעפאני־שע דראהטען צווישען ווארשא און ירושלים, חיפה און תל־אביב. עס רעדט בן־גוריון און עס רעדט זשאבאטינסקי.

עטליכע מאל טעגליך גיבען די צדדים ארויס בולעטינען און קאמוניקאטען וועגען די אפגע־האלטענע טעלעפאנישע קאנפערענצען.

טיילט־מיט זשאבאטינסקי, אז: נאר־וואס האט ער גערעדט מיט ארץ־ישראל און ער האט בעקומען די נייעסטע ידיעות, לויט וועלכע אברהם סטאווסקיס אונשולד איז בעוויזען געווארען הונדערט - פראצענטיג;

מעלדעט בן־גוריון, אז ערשט־אט האט ער בעקומען א ראפארט פון סטאווסקיס געבורטס־ארט, בריסק, וואו מען שילדערט סטאווסקין אין טונ־קעלע פארבען;

זאגט זשאבאטינסקי. אז דער טראגיש־אומגע־קומענער ד״ר ארלאזאראוו האט געזאגט פארן טויט: „דער מערדער איז נישט געווען קיין יוד" און דעריבער איז קלאר, אז די בעשולדיגונג געגען די רעוויזיאניסטען איז א ביזווילליגע און פאלשע;

פערזיכערט בן־גוריון, אז ד״ר ארלאזאראוו האט פאר׳ן טויט גארנישט דערמאהנט וועגען די מערדער, נאר ער איז פון דער ערשטער מינוט אן געווען נישט ביים בעוואוסטזיין און ער האט בלויז א רויסגעשעפטשעט די ווערטער: איך וועל אלץ שוין דערציהלען....

און כאראקטעריסטיש: דער שטענדיגער קעמ־פער זשאבאטינסקי, דער „גרעסטער חוצפה׳ניק אין ציוניזם" — ווי עמיץ האט זיך וועגען איהם אויס־געדריקט — איז איצט, דייענדיג אין דער לאגע פון א פערטיידיגער, דער רופער צו רוה, שטילקייט און צוריקגעהאלטענקייט. ער אפעלירט צום געוויסען, ער בעט זיך, מען זאל זיך אפהאלטען פון דער פריהצייטיגער שווערער בעשולדיגונג; ער אטאקירט נישט, נאר ער שלאגט בלויז אפ די אטאק־קעס; ער בעשולדיגט נישט, נאר ער פערטיידיגט זיך בלויז.

און ווי די מעשה זאל נישט זיין, ווי טראגיש און טרויעריג עס זאל נישט זיין דער פאקט מיט׳ן מארד איבער דעם ד״ר חיים ארלאזאראוו, — איין איין פאל איז פארט גערעכט די פערטיידיגונגס־ריכטונג: אז עס דארף געמאכט ווערען ווייניגער טומעל איבער דעם פרישען קבר; עס דארפען נישט אויסגעלאדעוועט ווערען אזוי פיל אויפרייס כאר־טעריאלען פון איין יודישער גרופירונג געגען דער צווייטער.

יא, עס איז טרויעריג און פערדראסיג דער אמת. אז די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס קומען איצט פאר אונטערן אפהילך פון די תל־אביב׳ער רעוואלווער־קוילען און די פארטייאישע קאמפס־ארגומענטען ווערען גע׳טובל׳ט אינ׳ם פער־גאסענעם בלוט.

עס וואלט אפשר מעהר דערגרייכט געווארען, ווען די ענגלישע פאליציי און פראקוראטור אין ארץ־ישראל וואלט געפיהרט אזא ענערגישע אויס־פארשונגס־אקציע, ווי עס ווערט געפיהרט דורך די פעראינטערעסירטע צדדים אין ווארשא.

עס ציטערען מיליאנען יודישע הערצער נאכ׳ן טויט פון ד״ר ארלאזאראוו און עס ציטערען די טע־לעגראף־ און טעלעפאן־דראהטען אויף הונדער־טער קילאמעטער. צווישען ווארשא און תל־אביב.

צי וועט מען עטדעקען דעם אמת׳ן מערדער? צי וועלען די ציוניסטישע צדדים רייגעוואשען ווערען?

אנהויב פון יודיש־לעבען אין קארטוז

(פון אונזער גדיניער קארעספאנדענט)

קארטוז — די רעזידענץ פון דער קאשובי־שער שווייץ איז דאס שעהנסטע ווינקעלע אין פוי־לען. ווייניג זיינען אבער דא אין פוילען מענ־שען, וואס אינטערעסירען זיך מיט דעם שעהנסטען ווינקעלע אין פוילען, אבער נישט איין ענגלענדער האט שוין ארויסגעזאגט זיין ענטציקונג פון דער הערליכער געגענד.

באלד נאך דעם ערשטען אויספלוג פון ענג־לישע טוריסטען, האט זיך איינגעשטעלט א רעגו־לערע קאמוניקאציע גדיניע—ענגלאנד, וואו די שיפען ברענגען כסדר ענגלישע טוריסטען קיין קארטוז נישט נאר ענגלענדער, ווער ס׳פאהרט ארורך מיט׳ן צוג גדיניע—קארטוז (49 קילאמעטער וועג) ווערט פערכאפט פון די פרעכטיגע לאנדשאפטען.

לײדער איז דאס דאזיגע פרעכטיגע ווינקעלע, קארטוז, פאר יודען ווייניג פאפולער, א חוץ א קליין הייפעלע יודישע טוריסטען און פעדלער, איז קאר־טוז ווייניג בעקאנט דעם ברייטען יודישען עולם.

קארטוז האט אויך אונטער זיך א שטיקעל יודי־שע געשיכטע:

די יודישע קהלה אין קארטוז איז געגרינדעט גע־ווארען מיט אנ׳ערך פופציג יאהר צוריק. אין יאהר 1882 האט די קאמונאלע באנק אין פויזען אויסגע־בארגט דער יודישער קהלה א סומע געלד, פאר וועל־כען ס׳איז אפילו אויפגן מארק אויסגעבויט געווארען א שוהל מיט 250 פלעצער אין דער צייט, ווען צו יענער צייט זיינען אין קארטוז געווען אינגאנצען פערציג יודישע משפחות, רעכענענדיג אבער אויף דעם פונאנדערוואוקס פון דער יודישער בעפעלקערונג, (איז די שוהל באלד געבויט געווארען מיט א ברייטען פערנעהם..

די ערשטע צייט נאך פוילענס בעפרייאונג, זע־בען זיך די דייטשע יודען פונאנדערגעלאפען טיף קיין דייטשלאנד, אזוי אז אין קארטוז זיינען געבלי־בען קוים 4 יודישע משפחות, ערשט שפעטער, ווען ס׳האט זיך אנגעהויבען די איינוואנדערונג פון יודען פון קאנגרעס־פוילען, האט א דאנק דעם יודישען באציאנאל־עסקן ה׳ גרינשפאן פון ריפין, וועלכער האט געעפענט דעם ערשטען סחורה־לאגער גענומען ענטוויקלען אין קארטוז א יודיש־געזעלשאפטליך לע־בען.

אויך דאס יודישע קהלה־לעבען געהט מיט נאר מאלע שריט פאראויס. ביים היינטיגען טאג זיינען אין קארטוז פערהאן יודען: 4 סוחרים, 2 זייגערמאכערס, 1 קאמאשען־שטעפער און א שוחט. איצט איז צו־געקומען נאך אנ׳אנטלאפענע יודישע משפחה פון דייטשלאנד, אינגאנצען צעהלט קארטוז 9 יודישע משפחות (ס׳פעהלט. הייסט עס, א צעהנטער צום מנין...)

די יודען אין קארטוז פעראינטערעסירען זיך זעהר ווייניג מיט פאליטיק. דאס איינציגע ארט, וואו די יודען אין קארטוז קומען זיך צוזאמען, איז יום־טוב אין דער שוהל, און דערמאהנען זיך אין יענער „בליה־צייט", ווען די יודישע קהלה האט געציילט אהן עין הרע אנ׳עדה פון... 40 יודישע משפחות, און ווען די דייטשע יודען האבען זיך ארומגע־קריגט מיט די פוילישע יודען.

ביים היינטיגען טאג איז אבער צווישען דער יודישער „בעפעלקערונג" אין קארטוז שלום ישלווה, הלוואי אויף אלע אנדערע יודישע קהלות געזאגט געווארען !

„Des"

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אוונד
בעזונדערע ווארטע־צימער פאר פרויען.

ארטאפעדישער אנשטאלט
פראטעזען, גארסעטען, א.ד. טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען בעגען מיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 281-81

וואס מיידלעך קענען!

א פעקעל צרות פון א בחור, איבערגעגעבען פון ב. קאוונער

...איך וויל פאר אייך אויסגיסען מיינע ... איהר וועט מיך זיכער פערשטעהן און מיר אפשר געבען די נויטיגע עצה.

איך בין א יונגערמאן נאך נישט קיין פולע 25. שטארק געבויט, הויך געוואקסען, געענדיגט א הויכע שול.

אין די יונגערע יאהרען האב איך געגעמען לעקציעס אויף פידעל.

מיינע עלטערען זיינען געווען זיכער, אז כ׳ון מיר וועט ארויסוואקסען א צווייטער מישא עלמאן אדער א חפץ.

אבער פון זייער חלום האט זיך גארנישט אויס־געלאזען.

און וואס איך האב יא געמאכט פראגרעס איז אין ליבען מיידלעך.

מיט די ערשטע דריי האב איך געמאכט קורץ און שארף: ארומגעקאנגען מיט זיי צו דריי—פיר מאנאטען און געווארען אויס מחותן מיט זיי.

אבער די לעצטע האב איך גאר אנדערש גע־ליבט; די ליבע איז שוין נישט געווען קיין יונגעל־שע. זי האב איך טאקע געליבט מיט׳ן גאנצען הארצען, איך האב טאג און נאכט געטראכט נאר פון איהר.

די ערשטע דריי מיידלעך זעצען מיר ארויס אינגאנצען פון זכרון, ווי אויסגעמעקט, ווי קיינ־מאל נישט געווען.

און דאס קען איך אייך זאגען: אז ווען איך ליב א מיידעל, וואס איז ווערט מיין ליבע, איז די ליבע אנ׳אמת׳ע, נישט קיין געבלאפטע.

איך האב מיט דעם מיידעל גערעדט אפען, אהן היטערפיסלעך. איך האב איהר ערקלערט אז פון אלע מיידלעך וואס איך האב געהאט ביז אהער, איז זי מיר ליבער און טייערער, אז איך וועל אהן איהר נישט קענען לעבען, יענע מיידלעך זיינען נישט געווען אזוי שעהן, אזוי קלוג, אזוי אינטערעסאנט, ווי זי, און אז איך בין בערייט מיט איהר חתונה צו האבען כאטש מארגען, כאטש היינט, כאטש איצט — שוין.

און כדי זי זאל מיר גלויבען וואס איך זאג, האב איך זיך געשוואוירען ביי מיין לעבען און ביי מיין מאמעס לעבען — קיין פאטער האב איך נישט.

האט מייער ס׳מיידעל אויסגעהערט, מיך בעלויכ־טען מיט איהרע בלויע אויגען, זיס געשמייכעלט און געענטפערט:

„איך ליב אייך אויך. איך ווייס נישט ווי הייס, ווי שטארק און ווי טיף, נאר איך ליב אייך... אבער מען קען איצט נישט רעדען וועגען חתונה האבען, ווייל נישט איך האב געלד, נישט איהר האט געלד, און אהן געלד טאר מען נישט טראכטען וועגען א זוקונפט. נישט איהר האט ארבייט, נישט איך, נישט מיין פאטער. דער איינציגער וואס האט איצט ארבייט, איז דער וואס... ארבייט, אבער ווער ארבייט עס איצט ?"

אט אזוי, ווי איהר הערט, האט זי זיך געווויי־צעלט און זיס געשמייכעלט, און איך האב גע־שטראהלט פאר פרייד.

אז איך זאג אייך, אז זי איז געווען א קלוגע, ווייס איך וואס איך זאג.

און טאמער מיינט איהר, אז זי איז געווען אנ־עלטערע מיידעל, האט איהר א טעות, זי איז נאך ב נישט געווען קיין פולע נייצעהן יאהר.

אויסגעהערט איהרע ווערטער, האב איך איינגע־זעהן אז זי רעדט מיט שכל, טאקע, ווי קען מען עס געהן חתונה האבען אז קיינער פון אונז ארבייט נישט ?

באכדעם ווי איך בין ארומגעגאנגען מיט איהר א פיער מאנאטען און מיר האבען ביידע געחלומט פון א צוקונפט, פון א צייט פון פרייד און גליק, האב איך פלוצים בעקומען א שטעלע אין אנ׳אנדער שטאט.

האב איך מיין מיידעל, פערשטעהט זיך, גע־מוזט איבערלאזען און איך בין אוועק.

גערעכענט האב איך, אז אין א פאר חדשים ארום וועל איך זי אריבערנעהמען צו זיך, און דארט מיט איהר חתונה האבען און טאקע דארט בלייבען וואוינען.

דערווייל האבען זיך געמאכט אלערליי אשהאל־טען, אלערליי שטערונגען האבען זיך געלעגט אין וועג: א שטרייק, וואס האט זיך געצויגען איבער פינף חדשים; דערנאך האט זיך געמאכט א קראנקהייט ביי מיר, איך האב זיך צוגעקיהלט און בעקומען די גריפע, דערנאך האב איך זיך געמוזט ארויסנעה־מען די בלינדע קישקע...

אט אזוי ווי איהר הערט, האט זיך דאס אוועק געשלעפט אנדערהאלבען יאהר — אנ׳אייביגקייט!

אונטער דער צייט האב איך מיין מיידעל קיין איין מאל נישט געזעהן, מיר האבען זיך בלויז גע־שריבען ליבעס־בריוו. יעדער בריוו פון איהר איז ביי מיר געווען א גרויסער יום־טוב, איך האב אלע איה־רע בריוו בעהאלטען און זיי געהיט ווי אנ׳אויג אין קאפ.

נאך די אנדערהאלבען יאהר האב איך זיך גע־פיהלט פריש און קרעפטיג און כ׳האב בעשלאסען זי אריבערצונעהמען און חתונה האבען.

איך האב געהאט א דריי הונדערט דאלאר אין באנק, געניג אויף צו נעהמען א פאר צימערען און אנהויבען געניסען א טראפעלע גליק.

שרייב איך אוועק צו מיין כלה א בריוועל: „מיין ליבע, מיין טייערע, מיין זיסע מרים! איך, דיין בערל, שרייב צו דיר דאס בריוועל און איך וויל אזש פאר פרייד, איך לאז דיר וויסען, אז איך בין געזונט און שטארק און גליקליך, דאס גליק מיינס בעשטייט אין דעם, וואס איך בין פארטיג מיט דיר חתונה צו האבען. איך האב עס ליכע הונדערט דאלאר אין באנק און איך שיק דיר ארויס טאקע אין דעם בריוו 50 דאלאר פאר וועגען זיך מיט אלע דיינע חברטעס און פריינד, צוקוש זיך מיט דיינע ליבסטע און נעהם דעם עקספרעס און איך וועל דיך ערווארטען מיט אפע בע הענט און מיט פלאמענדיגע קושען, שיק מיר ארויס פריהער א טעלעגראמע ווען דו פאהרסט ארויס. דיין אמת׳ער, דיין געטרייער ביז אין קבר — בערל".

עס געהט אוועק א וואך, און צוויי, און מען זעהט איהר און מען הערט איהר נישט. איך בין שיער משוגע געווארען. נישט געוואוסט וואס איבער צוקלערען, און דא בין איך צוגעבונדען צו דער שטעלע, צו מיין שטיקעל ברויט.

וואס טוט מען? פאלט מיר איין שיקען א בריוו צו מיינעם א חבר, און זאל ער מיר לאזען וויסען וואס דארטען הערט זיך.

איך אט איז דאס בריוועל, וואס מיין חבר האט מיר געענטפערט.

„מיין ליבער בערל! דיין מרים קען איצטער נישט ארויסקומען צו דיר,. זי איז זעהר פערנו־מען — זי ליגט איצט אין קימפעט, זי האט לעצ־טען שבת אין אוונד געהאט א מיידעלע פון זיי־בען פונט, און דאס איז די אורזאך... איידער זי האט געהאט דאס מיידעלע, האט זי פריהער חתונה געהאט מיט איינעם בעני, איצט געהט עס זעהר בעני זיין דעם קינד׳ס טאטע.

„פון מיר דיין חבר שמעלקע".

בנו, ווי געפעלט אייך די געשיכטע? אי־יא, מען קען זיך פערלאזען אויף די היגע מיידלעך?

איצט איז די פראגע: וואס זאל איך טוהן? זאל איך דאס פערשווייגען? ביי מיר איז רעכט איך זאל איהם דערשיסען ווי א הונט.

איך האב דעם מאן געענטפערט:

מיין עצה איז: צושיקען איהר א שעהנעם פרעזענט און איהר ווינשען מזל־טוב.

—=):O:(=—

צווישען בעדואינער

פון פ. בר-אדון

בײַ אַ בעדואינישען שבט אין סיריע

צווישען די פערציג קנעכט-משפחות אין שבט איז ער, אַכמעד-אל-פּראַז, דער משכיל און דער גביר. אַ הדרת-פּנים, העל-הויטיג, ווי אַ סך צווישען די שטאַם אין שבט. גייט אָנגעטאָן ריין. 300 שעפּסען פערמאָגט ער, 10 קעמלען; אַ גרויס פּרייט געצעלט אויף צוויי זיילען, ווייל ער האָט צוויי ווייבער. ער קען שרייבען און לייענען. אויסער דעם סעקרעטאַר אין „וואַקיל" (ווירטשאַפטס-פיהרער) פיהרט ער די קאָרעספּאָנדענץ בײַם עמיר, וועלכער איז נישט אַזוי בקי אין די שוואַרצע פּינטעלעך, אַ מענש, וואָס איז בעהאַווענט אין פּאָליטיק; אינטערעסירט זיך און לייענט אָפט די צייטונגען, וואָס דער עמיר בעקומט און זיי ליגען ווי אַ שטיין וואָס קיינער ריהרט איהם נישט.

אַ מענש מיט גוטע פעהיגקייטען, אָהן ספק, איז געווען אין מצרים, אין די שכנות'דיגע לענדער; איז שוין געווען אַן אָפיצער אין פייסאַלס חייל און האָט זיך אויסגעצייכענט.

בײַ די קנעכט איז ער זעהר געאַכט און חשוב. מ'איז איהם משמש מיט ליבשאַפט. קומט ער אַריין אין געצעלט, וואו קנעכט זיצען, שטייען אַלע אויף לכבוד איהם און ס'טרעפט, אַז זיי גייען צו איהם קושען די האַנד ווי אַ גדול, אַ „שייך". ער ענטזאָגט זיך און ציהט זיך צוריק פון דעם כבוד, ציהט שנעל צוריק די האַנד און שרייט אָן:

— אסטע'פר אללא (זאָל אַללאַ מוחל זיין)... מ'דאַרף נישט... ער איז דער פאַרשטייער פון די קנעכט בײַם עמיר. ער איז דער „מוכתר". אַלע זייערע בקשות צום עמיר גייען דורך זיין האַנד, און ער איז זיי איבערגעגעבען ווי אַ ברודער און פאָטער. ער בעמיהט זיך צו טון פאַר זיי, וואָס ער קען. די קנעכט צאָהלען איהם שטייער, טיילען אויס פאַר איהם פון נדן אַ געוויסען סכום, ווי פאַרן עמיר, פון אייגענעם ווילען, פון כבוד וועגען.

זיינע קינדער שיקט ער צום „כתיב" (שרייבער, מלמד) פון שבט, וועלכער לערנט מיט די קינדער פון די שייכען און אָנגעזעהענע פון שבט לייענען און שרייבען. ער אַליין העלפט זיי צוצוגרייטען די לימודים און לייגט פיל אַכט אויף זייער דערציהונג. ער אַגיטירט אויך, זיי זאָלען נאָכטון זיין ביישפיל. ער שטאָלצירט מיט זיין שטאַם. ער דערמאָנט עס און בעטאָנט בײַ יעדער געלעגענהייט זיין אָפּשטאַם — אַ קנעכט.

און מאָדנע — אַן אָפענע שנאה עקזיסטירט צו איהם מצד אַלע פון שבט, די בני-חורין.

כ'האָב איהם אַמאָל געפרעגט.

— וואָס איז די סיבה פון דער שנאה מצד דעם בן-חורין צו זיין ברודער דעם קנעכט?

— דער פרייער האָט נישט ליב, אַז אַן עבד זאָל איהם איבערשטייגען, זאָל וויסען מעהר פון איהם און מעהר מצליח זיין... — האָט ער מיר געענטפערט:

— צו וואָס זענען בכלל די אונטערשידען צווישען קנעכט און פרייען?

— נישטאָ קיין אונטערשיד, ברודער — האָט ער מיט פשטות געענטפערט — אַלע זענען מיר קנעכט, אַלע עביד-אללא (אַללאַס קנעכט)... אַלע זענען מיר גלייך פאַר איהם, נישטאָ קיין „חורי" (פרייער), נישטאָ קיין „עבד", אַן אונטערשיד אַלע זענען מיר גלייך פאַר איהם.

דאָס קינד

איינמאָל זענען מיר געזעסען, אַ פּאַסטעכער-קרייז, אין געצעלט פון באַלעבאָס פון די שעפּסען, זיינע צוויי זיהן זענען געווען אויף דער פּאַשע מיט די שעפּסען! און ער אַליין איז געזעסען אין געצעלט און גאַסטפריינדליך צוגענומען אורחים, ס'זענען געקומען שכנים, פּאַסטעכער; ס'איז אויך געקומען אַן אַלטער „עבד", אַ שוואַרצער.

זיין פּאָטער האָט איהם פערקויפט אַלס קינד נאָך צו איינעם פון די נכבדים פון שבט. ער האָט פערקויפט בלויז איהם און נישט זיינע קינדער נאָך איהם. זיי זענען פריי.

די האָר פון קאָפּ און באָרד זענען געווען ווייס; דער פּנים איינגעשרומפּען, צוקנייטשט. ער איז זיך געזעסען און גערויכערט פון אַן אַלטער ליולקע — אייגענע אַרבייט. נעבען איהם איז געזעסען אַ קליינער איניקעל, פון אַ יאָהר 5—6; שוואַרץ און חנ'עוודיג. אַ יתום איז געווען ס'קינד. אַ קיילעכ-דיגער — אָהן אַ טאַטען, אָהן אַ מאַמען. דער זיידע האָט איהם דערצויגען.

דער באַלעבאָס פון די שעפּסען האָט זיך גוט צוגעקוקט צום קינד. ער האָט איהם אויסגערובט מיט די אויגען און דערנאָך האָט ער זיך געווענדעט צום שכן:

— באַללאַ, ס'קינד וועט „טויגען" צו זיער אַרבייט.

— באַללאַ, ער ט'זיין אַ חברה-מאַן... — האָט איהם דער שכן געענטפערט.

ער האָט זיך געווענדעט צום אַלטען:

— פערקויף מיר איהם... ס'ש'אים זיין גוט בײַ מיר. ער ט'גיין מיט מיינע זיהן צוזאַמען אין פעלד מיט די שעפּסען. ער וועט בעקומען עסען און הלבשה, לאָז ער בלייבען בײַ מיר...

דער אַלטער האָט נישט אויפגעהערט צו רוי-רויכערן, ווי נישט צו איהם ריערט מען.

מ'האָט דערלאַנגט דעם קינד לעבען (זויער-מילך) און אַ „פּיתה" (אַן אַראַבישער קוכען), ער האָט עס געגעסען און געטרונקען מיט אַפּעטיט; האָט זיך בעת מעשה צוגעקוקט צו די אַרומיגע מיט אָפענע גנאַיווע בליקען. ער האָט געפיהלט, אַז מ'רעדט וועגען איהם. און תיכף דערפיהלט די צו איהם געווענדעטע בליקען; ער האָט זיך פערוויטעלט און אַראָפּגעלאָזט די אויגען. האָט מיט ביידע הענט-לעך גענומען די שיסעל לעבען צום מויל, דער לעבען האָט זיך איהם פערגאָסען.

— דו גיסט אויף זיך...

ס'קינד האָט זיך צומישט נאָך מעהר, און דער לעבען האָט זיך נאָך מעהר געגאָסען און אַרונטערגעגאָסען און צושפּילעטען העמדעל אויף זיין לייב. ער האָט אויסגעזעהען שענער אין אָט דעם משונה'דיגען מצב.

— פערקויף מיר איהם, באַללאַ. ס'וועט איהם גוט זיין בײַ מיר. — האָט דער באַלעבאָס זיך ווי-דער אָפּגערופען אָנקוקענדיג דאָס קינד מיט אַ בעטענדיג בליק.

דער אַלטער האָט אַרויסגענומען די ליולקע פון מויל איבערלאָזענדיג אַ וואָלקען רויך איבער'ן קאָפּ. האָט מיט דורכדרינגענדיגען בליק אָנגע-קוקט דעם פּאַסטעך, אָנגעשטרענגט, מיט אַן עקשנות'-דיגען שווייגען. די אויגען האָבען זיך אָנגערונדיט און ער האָט פּאַמעלעך געווענדט זיין בליק צום איי-ניקעל. האָט אַרויפגעלייגט זיין צואָדערטע ציטערנדי-גע האַנד אויפ'ן איניקעל, האָט איהם מיט ליבשאַפט געגלעט זיינע געקרייזטע האָר און געשעפּטשעט:

— יאַ אבני... יאַ עיני... (מיין קינד... מיין אויג...).

מיט אַ קאַטעגאָרישען טאָן, מיט אַ שטאָלענעם קול, האָט ער געזאָגט צום באַלעבאָס:

— באללא ובאל נביא, (בײַ אַללאַ און בײַם נביא), אַפילו פאַר טויזענד פונט וועל איך איהם נישט פערקויפען... נישט פערקויפען!...

זיינע שוואַרצע אויגען האָבען געגלאַנצט, דיין בליק האָט העט פערקוקט...

ווער ווייס, וואָס זיינע אויגען האָבען דעם מאָמענט געזעהען. אפשר האָט זיין קינדהייט פאַר די אויגען זיך איהם געשטעלט... ווען ער איז נאָך אַ יונגער קנעכט געווען... ער האָט ווידער אַריינ-געשטופּט די ליולקע אין מויל און האָט זיך אַרומ-געריגעלט, איינגעהילט מיט דיקע שוואַרצע אויפהערליכע רויך-וואָלקענס.

אַ פראַנצויזישע גרעפין, וואָס האָט געוואָלט ווערען אַן אַראַבישע פּרינצעסין

(סוף).

דער גרעפין האָט זיך דאָס צוגענעסען, און זי האָט זיך אַריינגענומען אַ נייעם פּלאַן אין קאָפּ. זי האָט בעשלאָסען, אַז זי מוז בעזוכען די הייליגע שטאָט פון מאַכמעד'ן — מעקאַ. און זעהן דעם הייליגען שטיין די קאַבאַ.

זי האָט געהאַט גענוג אורזאַכען דערצו, ערשטענס, האָט איהר דערעסען צו וואוינען אין דער-וועלבער שטאָט, וואו עס וואוינט איהר ערשטער מאַן, וועלכער האָט זי פערפאַלגט, צווייטענס — דער שפּיאָנאַזש אויף איהר, דריטענס — זי מוז פערווירקליכען איהר פּלאַן צו ווערען אַ פּרינצעסין און איהרע בעציהונגען מיט די שייכס פון פּאַלמירע האָבען דערגרייכט צו אַזאַ שטופע, אַז זי מוז נעהמען אַן ענטשיידענעם טריט צו איבערצייגען זיי, אַז זי מיינט ערנסט מיט איהרע בעציהונגען צו זיי.

אָבער פאַר אַן אייראָפּעאישען מענשען איז די רייזע קיין מעקאַ נישט לייכט. ערשטענס, לאָזט מען אין דעם הייליגען הודושאַן לאַנד נישט אַריין קיין אומגלויביגען, קיין נישט-מאַכמעדאַנער, און אונזער פּרינצעסין איז דאָך אַ קריסטין, אָבער אַז אַ גרעפין בעהמט זיך עפּעס אין קאָפּ אַריין, איז דאָך נישט שייך, וועט זי דאָס אויספיהרען.

דאָ הויבט זיך אָן די געשיכטע.

ווען די גרעפין איז געקומען אין פּאַלמירע, איז זי געווען דער גאַסט פון דעם הויפּט-שייך עב-דאללא-דאַקאַרי, ער האָט זי אויפגענומען און גע-האַלטען בײַ זיך אין הויז די ערשטע צייט, און דער שייך עבדאללא האָט אַ זוהן, זיין נאָמען איז סולימאַן דאַקאַרי, אַ יונגער מענש אין עלטער פון דרייסיג יאָהר, ווען די גרעפין איז אָנגעקומען צו זיין טאַטען אין הויז, האָט ער געקוקט אויף איהר מיט סימפּאַטיע, און אויך די גרעפין האָט זיך בעצויגען צו איהם נישט פיינדליך, אָבער צו קיין ראָמאַן, איז חלילה נישט געקומען. אין פּאַלמירע איז מען הרים, און אַללאַ, גאָט, בעשטראָפט די זינדיגע וועלכע האָבען בעציהונגען מיט אומגלויביגע פרויען.

מיט עטליכע מאָנאַטען צוריק האָט דער יונגער שייך סולימאַן דאַקאַרי דערציילט זיין פאָטער, אַז ער האָט בעשלאָסען עולה-רגל צו זיין קיין מעקאַ, ווערען אַ כאַדזש, אַ הייליגער, וואָס האָט בעזוכט דעם קבר פון נביא מחמד. דער פאָטער האָט זיך געפרעהט אויף דער גאַסטפּאַרטשיגקייט פון זיין זוהן און האָט איהם געגעבען זיין ברכה אויפ'ן וועג און אַרויס-בעגלייט איהם מיט פּאַראַד פון שטאָט.

עטליכע טעג נאָכדעם ווי דער יונגער שייך איז אַרויסגעפאָהרען פון פּאַלמירע, איז אויך די גרעפין פון דאָרטען אוועקגעפאָהרען. אין שטאָט האָבען זיך באַלד פערשפּרייט פערשידענע קלאַנגען, אַז די גרעפין איז נאָכגעפאָהרען דעם יונגען שייך, אָבער ווער קאָן וויסען אַזעלכע זאַכען? דער אַלטער שייך האָט די אַלע קלאַנגען אָפּגעלייקענט. ער קען ראָה די פירסטין און וויס איהר אַנשטענדיגקייט, און די גאַסט-פאַרטשיגקייט פון זיין זוהן קען ער אויך.

די גרעפין מיט דעם יונגען שייך סולימאַן האָ-בען זיך געטראָפען אין דמשק, זיי האָבען בעשלאָסען צו ווערען אַ פאַר-פּאָלק. אין דמשק האָט זיך דער יונגער שייך פון פּאַלמירע געווענדעט צו איינעם פון די הויכע שייכס. סע' אללא אל-דזשארדי, ער זאָל איהם מסדר קידושין זיין, לויט דעם מאַכמעדאַנישען דין, מיט דער גרעפין. דער שייך האָט אָבער זיין ביטע נישט ערפילט. ער האָט געפאָדערט פון איהם ער זאָל ברענגען אַ דאָקומענט פון אַ מאַכמעדאַני-שען בית-דין, אַז די גרעפין האָט אָנגענומען די מו-סולמענישע רעליגיע, אַזאַ דאָקומענט האָט דער יונ-גער שייך נישט געקאָנט צושטעלען, ווייל זי איז דאָך נאָך אַלץ געווען אַ קריסטין, און קיינער האָט זי נישט געוואָלט מגייר זיין פאַר אַ מוסולמאַנערין, דאָס פאָרפּאָלק איז אַוועק אין ביירוט און געזוכט אַ מוסולמאַנישען „רב", וואָס זאָל זיי אַנערקענען פאַר מאַן און ווייב, אָבער אויך דאָ איז דאָס נישט געלונגען.

זענען די גרעפין און דער שייך אַוועק קיין ירושלים פּרובען זייער מזל, זיי זענען געקומען צום גרויס-מופטי, אַמין אל-הוסייני, און האָבען איהם דערציילט די געשיכטע. ער האָט קיין שום געמאַכט קיין לאַנגע שהיות, און האָט, גלייך אָפּגעשמדט די גרעפין אַלס מוסולמאַנערין, און באַלד מסדר-קידושין געווען. די גרעפין האָט אָנגענומען דעם נאָמען זיינאַב, דער נאָמען פון אַ בערימטער מלכה אין פּאַלמירע.

דער טרוים פון דער געוועזענער גרעפין הויבט זיך אָן פערווירקליכען. צוויי טעג נאָך דער חתונה איז דאָס פּאָרפּאָלק אַוועק פון ירושלים און עפּאַרען אין עגיפּטען און פון דאָרטען גענומען אַ שיף, וואָס פאָהרט אין אַראַביען, קיין העדזשאַס.

אַזוי זענען זיי אָנגעקומען אין דער פּאַרט-שטאָט פון אַראַביען, אין דזשעדאַ. דאָ איז דער גרעניץ פון דעם הייליגען לאַנד. דאָ לאָזט מען נאָך זיצען אַן אומגלויביגען. דאָ וואוינען די קאָנסו-לען פון אויסלענדישע מלוכות, קריסטען ווערען דאָ נאָך אַריינגעלאָזט. אָבער צו דער גרויסער ענ-טוישונג פון דער נייער מאַכמעדאַנערין זיינאַב, האָט מען איהר געזאָגט, אַז אום צו קענען פאָהרען קיין מעקאַ, מוז מען געוועזען זיין אַ יאָהר אַ מאַכמע-דאַנער, און אַזוי ווי זי איז נאָך אַ גאַר פריש-געבאַ-קענע, קען זי נישט פאָהרען, זי האָט געפאָדערט פון איהר מאַן סולימאַן ער זאָל דורכברעכען אַלע שטערונגען און אַריינפיהרען זי אין דער הייליגער שטאָט מעקאַ, אָבער די וואַהאַביטישע רעגירונג איז געווען שטרענג און האָט נישט געוואָלט געבען קיין ערלויבעניש, עס האָט נישט געהאָלפען וואָס ער איז אַליין אויך אַוועק אין מעקאַ און געזוכט ווירקען אויפ'ן זוהן פון וואַהאַביטען קעניג. פייזול, דער ווי-לען פון זיינאַב אָנצוקוקן מעקאַ וואָס גיכער איז נישט פערווירקליכט געוואָרען.

דערווייל איז זיינאַב זעהר בעקאַנט געוואָרען אין דזשעדאַ, זי האָט געקראָגען אַ נאָמען צווישען דער אַרטיגער בעפעלקערונג, מען האָט אָנגעהויבען דערצעהלען פערשידענע לעגענדעס וועגען איהר. דער מאַן אַליין האָט פיל דערצעהלט וועגען איהר העלדיישקייט צו פליהען מיט אַן אַעראָפּלאַן. מען האָט אָנגעהויבען צו רעדען וועגען איהר ווי וועגען דער מלכה פון פּאַלמירע.

ווען דער מאַן איז געפאָהרען קיין מעקאַ אויס-אַרבייטען פאַר איהר אַן ערלויבעניש צו פאָהרען צום קבר פון מחמד, האָבען אָנגעהויבען אומגעהן פערשיידענע קלאַנגען וועגען דער אויפפיהרונג פון פערשיהענע קלאַנגען וועגען דער אויפפיהרונג פון זיינאַב, אַז זי האָט עפּעס צו טון מיט יונגעלייט, אַז זען, און אַז זי פיהרט שפּיאָנאַזש.

ווען דער מאַן איז צוריקגעקומען, האָט ער נ'עם 20-טען אַפּריל געהאַט אַ געשפּרעך מיט זיין פרוי, און ער האָט זי אויסגעזידעלט פאַר איהר אונ-אַנשטענדיגער אויפפיהרונג, עס איז געקומען צו אַ קריג צווישען מאַן און פרוי, און זיינאַב האָט בעשלאָסען צו פערלאָזען איהר מאַן, זי האָט זיך בעזעצט אין אַ האָטעל אין דזשעדאַ אייגענע אַליין.

דער יונגער שייך האָט זיך שטאַרק גענו-מען צום האַרצען די מעשה און ער איז אַרומגעגאַנ-גען ווי אַ שאָטען, איינמאָל האָט ער שטאַרק געליטען פון קאָפּ-ווייטאָג, איז ער אַוועק צו זיין פרוי זי זאָל איהם געבען אַן אַספּירין-טאַבלעט, זי האָט איהם גלייך געגעבען צוויי טאַבלעטס און האָט נישט געוואָלט ער זאָל בלייבען בײַ איהר אין שטוב, זי האָט איהם כמעט פערטריבען.

סולימאַן איז אַוועק צו זיך אַהיים און האָט איינ-גענומען די טאַבלעטס, ס'איז איהם געוואָרען זעהר שלעכט, ער האָט אָנגעהויבען רעדען, אַז זיינאַב האָט איהם געגעבען גיפט, און אין אַ קורצע ווילע אַרום איז ער געשטאָרבען.

דאָס האָט געמאַכט אַ גרויסען רושם אין שטאָט די פּאָליציי איז באַלד געקומען און האָט זיינאַב'ן אַרעסטירט.

אַז דער קעניג פון די וואַהאַביטען האָט דער-הערט די געשיכטע האָט ער באַלד אַרויסגעלאָזט זיין אורטייל, אַז די פרוי זאָל בעשטראָפט ווערען מיט טויט.

זיינאַב איז באַלד נאָכדעם היגגעריכטעט געוואָרען.

אַזוי האָט זיך געענדיגט דער טרוים פון אַ פראַנצויזישער גרעפין צו ווערען אַן אַראַבישע פּרינ-צעסין.

י. שפּיגעלמאַן.

געשפּילט פאַר אל-קאַפּאָנע

דערצעהלט ספּעציעל פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" פון מאַלי פּיקאָן

קאַפּאָנעס סעקרעטאַר גרינבערג, האָט שוין נישט אָפּגעטראָטען פון מאַלי פּיקאָן, ביז זי, צוזאַמען מיט יעקב קאַליך האָבען פערלאָזען דאָס טעאַטער. פאַר'ן אַריינגאַנג האָט געוואַרט אַ פּרעכטיגער אויטאָמאָביל, אין וועלכען פּיקאָן און קאַליך זענען איינ-געשטיגען צוזאַמען מיט גרינבערג'ן. דורך דעם גאַנצען וועג איז אַפילו נישט געפאַלען די פראַגע וואוהין מען פאָהרט, ס'איז געווען פערפאַלען, עס האָט נישט געהאָלפען קיין שום זיך אָפּצוזאָגען פון קאַפּאָנעס פערלאַנג.

דער אויטאָ האָט זיך אָפּגעשטעלט נעבען דעם בעקאַנטען רעסטאָראַן-קאַבאַרעט „ניו-יאָרק", דאָרט זענען אַלע דריי אַרויס פון אויטאָ און אַריין אין רעסטאָראַן, די קעלנער און בעדינער זעהט אויס זע-נען שוין געווען אינפאָרמירט וועגען דעם וואָס פאַראַ געסט עס קומען און מ'האָט זיי גלייך אָנגעוויזען אויף אַ זייטיגען גרויסען זאַל וואָס איז געווען ספּע-ציעל רעזערווירט פאַר אל קאַפּאָנע און זיינע געסט, דאָס איז געווען אַ הערליכער רעפּרעזענטאַנץ-זאַל, וואו ס'קומען זיך צונויף אויף באַנקעטען און פער-גנינגען פון די העכסטע פערזענליכקייטען פון לאַנד און אויסלאַנד, אין מיטען זאַל איז געווען סער-ווירט אַ טיש פאַר אַן ערך צוואַנציג פּערזאָן, דער טיש איז געווען בעשטעלט מיט די בעסטע מאכלים און בעזונדערס משקאות, הגם אין אַמעריקע איז גע-ווען פערבאָטען צו טרינקען, און זאָל זענען דער-ווייל נאָר געווען עטליכע אויסגעפּראַנטעוועטע הערען אין פראַקען, ווייסע גאַרסען און לאַק-שיך. גרינבערג האָט אָנגעוויזען מאַלי פּיקאָ און קאַליד'ן אויף ערטער איבעראַן, וואָס זענען הפנים געווען ספּעציעל פון פאַראויס רעזערווירט פאַר זיי. אָהן אַ וואָרט אַרויסצורעדען האָבען זיך די אַרטיסטען אַוועקגעזעצט און געוואַרט. באַלד איז געוואָרען אַ בעוועגונג ביי דער טיר, צוערשט זענען אַריינגעקו-מען עטליכע הויכע שטאַרקע מאַנספּערשוינען, וועל-כע האָבען געהאַלטען די הענד אין די טאַשען, זעהט אויס, אַז זיי האָבען דאָרט געהאַלטען זייערע „שפּיי-ערס" (רעוואָלווערען), זיי האָבען זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זייטען, געזוכט אין יערען ווינקעל אַזוי ווי זיי וואָלטען געזוכט עפּעס פערדעכטיגעס. ווען אַלץ איז דורך די מענשען געפּונען געוואָרען אין אָרד-נונג, זענען זיי צוגעגאַנגען צו דער טיר און זי ברייט געעפענט, ס'זענען אַריינגעקומען צוערשט אל קאַפּאָ-נעס צוויי ברידער מיט זייערע פרויען, וועלכע דע-נען געווען פשוט בעהאַנגען מיט ציהרונג, דאַגעגען די מענער, הגם געקליידעט לויט דער לעצטער מאָדע אָבער אָהן שום ציהרונג, גלייך הינטער זיי איז אַריין אל קאַפּאָנע וועלכער האָט געפיהרט אונטערן אָרעם זיין פרוי. קאַפּאָנע מיט'ן מאָנאָקל אין אויג, מיט אַ שביט אין דער רעכטער באַק, ווי פון אַ דועל איז גע-ווען ערנסט, מיט אַן אָנגעצויגענער אַריסטאָקראַ-טישער מינע. ער האָט זיך אַפילו נישט אַרומגעקוקט אויף דעם וואָס עס טוט זיך אין זאַל, נאָר גלייך צוגעגאַנגען צו מאַלי פּיקאָן און קאַליך'ן און זיך מיט זיי בעגריסט. דאַן האָט ער צוזאַמען מיט זיין פרוי פערצוימען אַן אָרט רעכטס פון מאַלי פּיקאָן באַלד נאָך איהם האָבען זיך אַרומגעזעצט אַרום טיש אַלע איבעריגע געסט. בײַ דער טיר זענען געבליבען שטיין צוויי פערשוינען. הויך און שטאַרק ווי די ריזען. די קעלנער האָבען אָנגעהויבען צו דערלאַנגען פון אַלעם גוטען, וואָס דער מענש קען זיך נאָר פאַרשטעלען. דאָס געשפּרעך האָט זיך אָנהויב נישט געקלעפּט, גרינבערג וועלכער איז געווען דער פערבינדער צווישען דעם „פיהרער" און די אַרטיסטען, האָט אָנגעהויבען אַלץ ווייטער פון אַן אַנדערער טעמע, ביז ס'איז אַדורך דאָס איבערגע-ברויט, קאַפּאָנע האָט זעלטען אַריינגעוואָרפען אַ וואָרט, אָבער ווען ער האָט דאָס געזאָגט, איז עס געווען וואָגיג און קלוג, אַזוי איז אַוועק צוויי שעה ביז נאָכ'ן אָנבײַ-ברויט, דאַן ווען מ'האָט געהאַלטען בײַם פונאַנדער-גיין זיך און פּיקאָן האָט שוין אויסגעקוקט די מינוט ווען דאָס וועט קומען, האָט קאַפּאָנע זיך אויפגע-שטעלט, צוגעגאַנגען צו מאַלי פּיקאָן און געזאָגט:

— איך האָב געהאַט גרויס גענוס פון אייער קאָנ-צערט, בעזונדערס איז מיר געפעלען געוואָרען דאָס ליד אייערס „איך בענק אַהיים". איך לאַד אייך איין צו מיר אַהיים אויף אַ קאָנצערט.

קאַפּאָנע האָט אַפילו נישט געוואַרט אויף קיין ענטפער און איז אַרויס, בעגלייט דורך זיין סוויטע ווי אַ קעניג. באַלד נאָך איהם זענען אַרויס אַלע אי-בעריגע. נעבען מאַלי פּיקאָן איז נאָר געבליבען דער פערזענליכער סעקרעטאַר פון דעם „פיהרער" דער יודישער יונגערמאַן גרינבערג.

— איהר האָט דאָך געוויס אָנגענומען די איינ-לאַדונג פון אל קאַפּאָנע? האָט גרינבערג גע-פרעגט.

(פאָרטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 27 יוני

ג תמוז תרצ״ג

זון-אויפגאנג 3.15
זון-אונטערגאנג 8.01

גרויסער ווירטשאַפטליכער צוזאַמענפאָהר אין לאָדז

אָרגאַניזירט דורכ'ן לאָדזער קאָמיטעט פון „בעבע״

באַך דעם גרויסען ווירטשאַפטליכען צוזאַמענפאָהר פון דעם אונפּאַרטייאישען בלאָק (בעבע) קומען פאָר אַזעלכע צוזאַמענפאָהרען אי קאַלע וואָיעוואָדזט ווערס. נעכטען איז אַזאַ צוזאַמענפאָהר פאָרגעקומען אין פילהאַרמאָניע-זאַל, און צו איהם זענען געקומען אַ ערך 800 געזעלשאַפטליכע און ווירטשאַפטליכע טוער פון דער גאַנצער וואָיעוואָדזטווע.

פון יודען האט מען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר געזעהן

מעק. מינצבערג, אדוו. ווייצמאַן, ע. בעביאַצקי, שטיינשניידער, ד״ר. ביידא, מיעטשיסלאַוו הערץ, ליב ליאַן, מ. גאָרדאָן, י. לעווענשטיין, גלאַסען, מאַג. באַל פריסקי, און יודען פון שטעטלעך אין לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

דעם צוזאַמענפאָהר האָט געעפענט אין נאָמען פון שטעטישען קאָמיטעט פון „בעבע״ אַדוו. פיכנאַ און האָט איינגעלאַדענט אין פּרעזידיום די העפּוטאַטען אולריך, מאַרטשינסקאַ, סענאַטאָר איזדאַנאָווסקי, די ה״ה שאַלאַש, קלאַרעק, יאַראַצקי, כידלער, שייבלער און זאַשיצקי.

אַדוו. פיכנאַ בעגריסט קודם-כל דעם לאָדזער וואָיעוואָדע, ה' האַוקע-נאָוואַק, וועלכער האָט אַנטייל גענומען אין צוזאַמענפאָהר אַלס פאָרשטעהער פון דער רעגירונג. דער אַנטייל פון וואָיעוואָדע זאָגט דער פאָרזיצער, איז אַ בעווייז אַז

די רעגירונג וויל ווייטער אנהאַלטען דעם קאָנטאַקט מיט דער געזעלשאַפט

אַלע צוזאַמען דאַרפען אָנשטרענגען אַלע כוחות כדי צו זוכען אַן אויסוועג צו דער איצטיגער ווירטשאַפטליכער לאַגע. די רעגירונג און די געזעצגעבערישע אַנשטאַלטען האָבען געטון אַלץ וואָס מען דאַרף אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געביט. די הויפּט-אַרבייט ליגט איצט אויף דער געזעלשאַפט, וועלכע דאַרף איבערנעהמען די איניציאַטיווע און איהרע הענט מ'דאַרף אויפהערען מיט די פּרעטענזיעס און דעם יאָמער, דאָס איז נישט קיין רפואה אויפ'ן קריזיס. מען דאַרף אויסגעפינען אַלע מעגליכקייטען פון פאַרבעסערען די לאַגע און צוטרעטען צום קאַמף, כדי צו זיגען אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געביט.

דאַן בעגריסט דעם צוזאַמענפאָהר דער לאָדזער וואָיעוואָדע האַוקע-נאָוואַק

דער צוזאַמענפאָהר — זאָגט דער וואָיעוואָדע — האָט אַ גרויסע בעדייטונג, מיר לעבען איצט אין אַ צייט פון אַ גרויסען קריזיס אין דער גאַנצער וועלט און אויך אין פּוילען, מ'קען זיך נישט קיין עצה געבען מיט דער אַרבייטסלאָזיגקייט. דאָס זענען גרויסע פּראָבלעמען. דער צוזאַמענפאָהר האָט צונויפגעקליבען די בעסטע טוער אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געביט, דער צוזאַמענפאָהר וועט זיין אַ היי-סטאָרישער עטאַפּ פון דעם אַנהויב וואָס די רעגירונג האָט געמאַכט מ'דאַרף אָנווענקוואַרפען די אַפּאַטיע און ענער-גיש זיך נעהמען צו אייגענער איניציאַטיוו, די אַרבייט וועט זיין אַ שווערע, אָבער אַן ערפאָלגרייכע.

דער וואָיעוואָדע ווינשט דעם צוזאַמענפאָהר ערפאָלג אין דער אַרבייט.

ס'ווערט דאַן בעשלאָסען אַרויסצושיקען בעגריסונגס-דעפּעשען צום מלוכה-פּרעזידענט, מאַרשאַל פּילסודסקי, פּרעמיער יענדזשעיעוויטש און פּרעזעס סלאַוועק.

דאַן האָט געהאַלטען דעם רעפעראַט וועגען דער

ווירטשאַפטליכער לאַגע פון דער וואָיעוואָדזטווע

די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע בעטרעפט אַ שטח פון 19000 קוואַדראַט-קילאָמעטער, וואָס מאַכט אויס פינף פּראָצענט פון פּוילישען שטח, די בעפעלקערונג פון דער וואָיעוואָדזטווע בעטרעפט צוויי מיליאָן אַכט הונדערט טויזענד נפשות, פון זיי אין די שטעט 1,105.000 נפשות. אויף יעדען קוואַדראַט-קילאָמעטער וואוינען 140 נפשות, דער ווערט פון ערד-בעזיץ אין דער וואָיעוואָדזטווע איז 390 מיליאָן זלאָטעס. אין דער אינדוסטריע פון דער וואָיעוואָדזטווע אַרבייטען 91 טויזענד אַרבייטער פון זיי 67300 אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע. די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע אַרבייט אויס 60 ביז 70 פּראָצענט פון די טעקסטיל-אויסאַרבייטונגען אין גאַנץ פּוילען. די לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע בעשעפטיגט עטליכע טויזענד כאַלופּניקעס בלויז בנשעזשין. אַרבייט אויס קאָנפעקציע פאַר 10 מיליאָן זלאָטעס אויף עקספּאָרט. ווייטער האָט די לאָדזער וואָיעוואָדזטווע אַ כעמישע אינדוסטריע, גומי-אינדוסטריע און טיילוויז מאַשינען-אינדוסטריע. די לאָדזער טעקסטיל אינדוסטריע שפּילט אַ בעדייטענדע ראָלע אין דעם ווירטשאַפטליכען מלוכה-אָרגאַניזם.

דאַן האָט

געהאַלטען אַ רעפעראַט דער דעפּ. סאַווינסקי

וועלכער אין אַנהויב כאַראַקטעריזירט די לאַגע פון ווירטשאַפטליכען לעבען פון נאָך דער מלחמה-צייט. דער רעפערענט ערקלערט אַז דער טיף פון סאָלידען אינדוסטריעלער-בעל-בית האָט נישט אויסגעהאַלטען די קאָנקורענץ מיט היישעריגע שפּעקולאַנטען, צוועקמעסיג נישט לאַיאַלע פּראַקטיקען אין פּוילישען ווירטשאַפטליכען לעבען און איז דערבייַ אייַנציגוויז אָפּגעשטאָרבען, אין שייכות דערמיט, אין דער מאָס ווי די איבעריגע בעציהונגען אין דער מלוכה זענען געבראַכט געוואָרען אין אָרדנונג איז דער מלוכה-אינטערווענציאָניזם געוואָרען די רעאַקציע אויף דער אונגעראַמלקייט, וואָס דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען האָט געשאַפען. ווייל דעם, וואָס ביז איצט קען מען נאָך נישט האָבען די בעגרינ-דעטע איבערצייגונג אַז די דאָזיגע נישט געזונדע ערשיינונגען זענען שוין פולשטענדיג פאַרשוואונדען. דאַרף מען אַרויסרוקען די טעזע אַז דער מלוכה-אינטערווענציאָניזם מוז אויך ווייטער אויפגעהאַלטען ווערען, ער דאַרף אָבער זיך נאָר בעגרענעצן אין די ראַהמען צו נאָרמירען די ווירטשאַפטליכע ענטוויקלונג. מען האָט ווייניג אַכט געלעגט ביז איצט אויף דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק און די האַנדווערקער-וואַרשטאַטען. ווען מען נעהמט אין אַכט די לעבענס-פעהיגקייט און אויסדויער פון די קליינע אינדוסטריע-וואַרשטאַטען, זייער גרויסע בעדייטונג אין ווירט-שאַפטליכען פּערקעהר, און דעם פאַקט, אַז זיי אַרבייטען הויפּטזעכליך מיט פּויליש קאַפּיטאַל דאַן ווערט פאַרשטענדליך די צווייטע טעזע וואָס לויטעט: מיטן פּנים צו דער מיטעלער און קליינער אינדוסטריע.

דער רעפערענט קומט ווייטער צום אויספיהר, אַז אַ ווייטערע רעדוקציע פון די אַרבייטער-לוינען וואָלט געבראַכט שאָדען דעם ווירטשאַפטליכען לעבען.

דאַן האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט דער דירעקטאָר פון דער פירמע שייבלער און גראָהמאַן וועגען דעם „אינטערווענציאָניזם אין דעם געזעלשאַפטליכען אַרבייטס סיסטעם״. נאָכ'ן רעפעראַט פון דירעקטאָר קראַסוצקי האָבען זיך אָנגעהויבען די בעראַטונגען אין די 8 קאָמיסיעס פון צוזאַמענפאָהר. אַרום 6 אַ זייגער נאָכמיטאָג האָבען זיך ווידער אָנגעהויבען די בעראַטונגען פון פּלענום פון צוזאַמענפאָהר אויף וועלכען די פאָרזיצענדע פון די קאָמיסיעס האָבען אָפּגעגעבען בעריכטען פון די אַרבייטען פון די קאָמיסיעס און דעם אַלגעמיינעם בעריכט האָט אָפּגעגעבען ד״ר באַלעסלאַוו פיכנאַ. דערויף איז דער צוזאַמענפאָהר געשלאָסען געוואָרען.

די הויפּט כוחות פון די יודען האָט זיך קאָנצענטרירט אין דער האַנדווערקער קאָמיסיע, וואו אַדוו. ווייצמאַן האָט בעקומען אויסנאַהמסוויז

אַ רעפעראַט וועגען כאַלופּניצטווע

אַדוו. ווייצמאַן האָט אויך בעריהרט די פראַגע וועגען זונטאָג-רוה, די דיסקוסיע אין דער דאָזיגער קאָמיסיע האָט זיך פאַרצויגען ביז שפּעט אין אָוונט, אַזוי אַז די רעזאָלוציעס האָבען שוין נישט געקענט צוגעשטעלט ווערען דעם צוזאַמענפאָהר.

פאַבאַר

(2) היינט, מאָרגען און פרייטאָג, שטעלען זיך פאַר דער קאָמיסיע, נומער 1 (אַל. קאָשטשושקי 21), די פרייוויליגע פון די יאָהרגענג: 1913, 1914 און 1915 וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאָמיסאַריאַט.

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַנראָדאָווע 34) שטעלען זיך היינט, מאָרגען און פרייטאָג — די פרייוויליגע פון די יאָהרגענג 1913, 1914 און 1915, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאָמיסאַריאַט.

אנגעהויבען איבערצובויען דעם סקווער ביים לאדזשער פאבריק-באהן-וואגזאל

(2) אויפ'ן גרונד פונם אָנגענומענעם מאַגיסטראַט-בעשלוס, האָט מען נעכטען אָנגעהויבען איבערצובויען די שטחים פאַרן פאַבריק-באַהן-וואָגזאַל.

עס וועט איינגעאָרדענט ווערען אַ גרויסער סקווער, וועלכער וועט זיך ציהען פונם איצטיגען וואָגזאַל ביז'ן סאַמע קאָליע-גאָרטען, וואָס וועט אויך פאַרוואַנדעלט ווערען אין אַ סקווער.

נאָכן פאַרענדיגען די אַרבייטען, וועט דער צוגאַנג צום וואָגזאַל פיהרען נישט דורך דער סקווער ראַווא-גאַס, נאָר דורך די אַלעען פון דער נאַרו-טאָוויטש-גאַס.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

י. קאָפּראַווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15), ס. טראַכטענבערג (בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (זשוראָמסקאַ 21), מ. באַרטאַשעוויסקי (פּעטריק. 195), י. קליופּטאַ (קאָנטנאַ 54), ל. טשינסקי ראָקיטשינער 53).

די לאַקאַטאַרען-פאַראיינען אינטערווענירען ווייטער

(א) די היגע לאָקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען-פאַראיינען האָבען אויפסניי אַרויסגעשיקט ענטשפּרעכענדע מעמאָריאַלען וועגען דעם, אז אויף דער קומענדיגער סיים-סעסיע, נאָך די פעריען, זאָל בעטראַכט ווערען די פראַגע פון רעדוצירען דאָס דירה-געלד אין אַלטע און נייע וואוינונגען.

גיט אַכטונג אויף קליינע קינדער!

(2) איבערגעלאָזט אַליין, אָהן אויפזיכט, האָט נעכטען איבערגעקעהרט אויף זיך אַ טעפּעל קאָכעדיגע קאַווע, דער 3-יעהריגער מיכאל לאַנדוי (קילינסקיעגאָ 40).

פאַגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

אַנ'אויטאָ פון פּיאָנטעק האָט חרוב געמאַכט אַ מאָטאָציקל אין מיטען מאָנטאָג

(2) אַ לאַסט-אויטאָ, געפיהרט דורך יצחק וואַלצשטיינען פון פּיאָנטעק איז נעכטען אַרויפגעפאָהרען אויף ראָג פּאָרזשעטשנאַ און זגערזשער, אויף אַ מאָטאָציקל, מיט וועלכען עס איז געפאָהרען איינער סטאַניסלאַוו שפּיקאָווסקי (זגאָרזשער 73).

דער מאָטאָציקל איז צושמעטערט געוואָרען, און דעם פאָהרער איז עס נישט געלונגען אַפּנע-גאַנגען.

מען האָט וואַלצשטיינען צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנד-לונג און סעקסועלע בעראַטונג.
עלעקטראָ-אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

פון האַנדעלס-געריכט

רעגולאַציע-אָפּמאַך פון דער פירמע „אַדאָלף קעבש״ (45 פּראָצ.)

בעשטעטיגט דורכ'ן אַפּעלאַציע-געריכט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האַנדעלס-געריכט, איז אויף דער ביטע פון עמיליאַ וויינערט פּערעפּענליכט געוואָרען אַנ'אויפלאָדשטש דער גאַנז. „פּראַצאַ״, גאַרבערייַ אין רודאַ פּאַביאַניץ.

אַלס קוראַטאָר איז נאָמינירט געוואָרען אַדוו. משעמניעווסקי. געריכטס-קאָמיסאַר — האַנדעלס-ריכטער מאַניץ.

* * *

אַ דייטשע פירמע האָט זיך געווענדעט צום געריכט מיט אַ ביטע, צו פּערעפּענטליכען אַנ'אויפלאָדשטש דער לאָדזער פירמע אַבּרהם בערלינסקי (פּאָלודניאָווע 68).

מחמת דעם, וואָס די דייטשע פירמע האָט נישט ערלעדיגט די געריכט-פאָרמאַליטעטען, האָט דאָס געריכט די ביטע צוריקגעשיקט נישט בעטראַכטערהייט.

* * *

ווי מיר האָבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, האָט די פירמע „אַדאָלף קעבש״, זאָקען-פאַבריקאַנט (שיענקיעוויטש 65) געשלאָסען אַ רעגולאַציע-אָפּמאַך מיט די קרעדיטאָרען אויף 45 פּראָצענט אויסצוצאָהלען אין 4 האַלביעהרליכע ראַטעס. דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

געגען דעם אָפּמאַך, האָט די פירמע „דאַפּנער און יאַפּע״ אַריינגעטראָגען אַנ'אַנקלאַגע צום אַפּעלאַציע-געריכט אָנווייזענדיג, אַז די פירמע קעבש האָט די מעגליכקייטען צו געבען די פולע 100 פּראָצענט.

אויף דער לעצטער זיצונג, האָט דאָס אַפּעלאַציע-געריכט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

פאַטער און זוהן דערשיסען זיך

אַ זעלבסטמאָרד אין אַ שפּייכלער צוליב שאַנדע

(2) דער אַדמיניסטראַטאָר פונם מאַיאָנטעק זשולאַנא דאָמבראָווע, ראַדאָמסקער קרייז, אַ געוויסער זאַוואַדזקי האָט בעמערקט, ווי אין אַ גע-מויערטען שפּייכלער האָבען זיך אַריינגעקריגען צוויי פאַרשוינען מיט זעק.

ער האָט גאַרנישט געזאָגט דערויף, נאָר צו-געשלאָסען די טיר פונם שפּייכלער און איז אַוועק נאָך פּאָליציי.

עס האָבען איהם אַפילו נאָכגעיאָגט עטליכע רעוואָלווער-קוילען דורכ'ן פענסטערל פון שפּייכלער, אָבער זיי האָבען איהם נישט געטראָפען, און ער איז ווייטער געגאַנגען.

שפּעטער, אַז עס איז אָנגעקומען פּאָליציי, האָבען זיך אינעווייניג דערהערט 4 שאָסען, און ס'איז שטיל געוואָרען.

מען האָט אויפגעבראָכען די טיר, אריין אינעווייניג, און געפונען דאָרט ליגען טויטערהייד די צוויי רייכע פּויערים פון דאָמבראָווא: דעם 52-יאָהריגען אויגוסט זאַמאָישניאַק און זיין זוהן וולאַדיסלאַוו.

זיי האָבען זיך געשעמט, ווייזט אויס, מ'האָט זיי געכאַפּט ביי אַ גנבה און זיי האָבען זיך גענו-מען ס'לעבען.

די גנבות אינם מאַיאָנטעק האָבען זיך אגב זעהר אָפט איבערגעחזר'ט און מ'האָט די שולדיגע נישט געקאָנט כאַפּען.

ספּעציעלע קרעדיטען פונ'ם אַרבייטס-פאָנד פאַר דער פּראָווינץ

(2) האָט אויסגעפּועלט דער לאָדזער וואָיעוואָדע ה' האַוקע נאָוואַק, ווי דהיינו:

70 טויזענד זלאָטעס אויף פּראָדוצירען גע-האַקטען שאָסיי-שטיין און בויען אַ וועג צווישען קאַמינסק - בעלכאַטאָוו, און 30 טויזענד זלאָטעס אויף צו בעשעפטיגען אַרבייטסלאָזע אין בעלכאַטאָוו ביים ברוקירען די גאַסען אין דעם שטעטעל.

פער'חלשט געוואָרען איז אמט

(2) נעכטען איז אין דער אָפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכע שוץ ביים מאַגיסטראַט פער-חלשט געוואָרען די 35-יאָהריגע העלענאַ קאַשינסקאַ, אַנ'אַרבייטסלאָזע אין הימלאָזע (אָנגעקומען מיט עטליכע וואָכען צוריק פון טשענסטאָכאָוו.)

מען האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל ביים שטאָטישען זאַמעל-פּונקט.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען.
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל. 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאָכמ.

משפחה פון ראטמ. ליכטענשטיין וועט בעקומען חודשליכע אונטער-שטיצונג פון מאגיסטראט

(2) נעכטען האט דער מאגיסטראט איבערגעשיקט אין שטאט-ראט א פארשלאג צו אנערקענען פאר דער משפחה פונ׳ם פערשטארבענעם ראטמאן. ישראל ליכטענשטיין אנ׳אונטערשטיצונג.

די סומע וועט בעשלאסען ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון שטאט-ראט

וועלענדיג קומען צו הילף ליכטענשטיינ׳ס משפחה, האט דער מאגיסטראט אנגענומען דעם פארשלאג, מחמת דער פערשטארבענער איז געווען לאדזער ראטמאן פון זינט ווען פוילען איז בעפרייט געווארען.

„אקופאציע“ פון דעם טאמאשאווער מאגיסטראט

(2) דעם לעצטען שבת האט זיך אין בנין פון דעם טאמאשאווער מאגיסטראט אפגעשפילט א טראגי-קאמישע סצענע:

עס איז דארט אהין געקומען דער ארבייטסלאזער אנטאני מאלאיעץ מיט זיין ווייב און 6 קינדער (3 זיינע אייגענע, און 3 — פון דעם ערשטען מאן זיין ווייבס) און דערקלעהרט, אז ער מיט זיין משפחה וועט זיך פון ארט נישט ריהרען, כל זמן ער וועט נישט בעקומען קיין אונטערשטיצונג...

מען האט איהם געמוזט מיט כוח ארויסקריגען פונם מאגיסטראט, אבער דאך איז פעראורדענט געווארען אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ אויסצופארשען זיין לאגע, און זעהן איהם מיט עפיס וואס צו העלפען.

טאמאשאוו און די פויזנער וואהל-מערק

(2) די לעצטע טעג זענען אין טאמאשאוו פארגעקומען בעראטונגען פונם אויספיהרונגס-קאמיטעט ביי די וואהל-מערק אין פויזען.

דער צוזאמענפאהר איז צונויפגערופען געווארען לויט דער איניציאטיוו פון דעם טאמאשאווער גרויסאינדוסטריעלער ה׳ לאנדסבערג.

מען האט ארומגערעדט דער עיקר די פראגע פון ארגאניזירען ווייטער די וואהל-מערק אין פויזען, און עס איז בעשלאסען געווארען, אז דער קומענדיגער מארק וועט ארגאניזירט ווערען אין אקטאבער ה.י.

דאס נייע פרעזידיום פון „לינת הצדק“

די ניי-בעוועהלטע פערוואלטונג פון „לינת הצדק“ האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: פרעזעס — יאקוב שטערן. וויצע פרעזעסען: א שטיינשניידער און י. נאדעל. קאסיר: ש. פראפארם פערטרעטער — ל. פעלדבערג, סעקרעטאר: ר. ליבערמאן. ווירטשאפטס-פיהרער: פרוי אסתר בענדער און מ. שייבע.

שאנטאזשיסטקעס און שאנטאזשירטע
איינע וויל כאפען א מאן, די צווייטע „אינטריגירט“ איהר געוו. מאן

(2) נעכטען איז געמשפט געווארען די 28-יעהריגע עלזע דירעגער, א „מיידעל מיט 3 אייגענע קינדער, וואס זי ווייסט נישט, יועד די טאטעס דייערע זענען“ (א זעלטענער עקזעמפליאר) וועלכע האט געהאלטען אין איין שאנטאזשירען דעם הויז-בעזיצער מיכאל צאבאן, פון מארינארסקא 81 און זיין זוהן, מיעטשיסלאוו, וועלכער דינט אין פויזען, באשר בכן — זי וויל מיט מיעטשיסלאוו׳ן חתונה האבען זי האט בעקומען א פסק — אנדערהאלבען יאהר צו זיצען.

דער צווייטער איז געמשפט געווארען איינער ארסעניוש דזשובאניוק, וועלכען מען האט בעשולדיגט, אז ער האט „געהאט צו טון“ מיט א 6-יאהריג קינד. לסוף האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס האט איהם אפגעטון זיין געוועזענע ווייב, וועלכע האט אויסגעלערנט און אדנטערגעשטעלט א מיידעל. אז זי זאל אויף איהם אזוי רעדען. ער איז פריי-געשפראכען געווארען.

סובלאקאטארען גיבען זיך אן עצה
די ענינים האבען נישט קיין שום שייכות מיט לאקאטארען-שוץ...

(2) נעכטען זענען געמשפט געווארען 2 סובלאקאטארען, און האבען בעקומען דעם פסק:

דער סובלאקאטאר ראמאן שטשעשקיעוויטש (אוושענדניטשא 28) איז פערמשפט געווארען אויף 9 חדשים חבלי תפיסה דערפאר, וואס ער האט צוגעגנב׳עט ביי זיין באלעבאס, דעם לאקאטאר סטעפאן וואוראצקי 300 זלאטעס. עס האט איהם נישט געהאלפען דער תירוץ, אז ער האט בעדארפט האבען דאס געלד אויף זיכען ארבייט.

א צווייטער סובלאקאטאר, יולאדיסלאוו סעווערין האט בעקומען א יאהר צו זיצען, פאר׳ן וועלען ארויסגנב׳ענען ביי זיין באלעבאס, א געוויסען באגדאנסקי — 460 זלאטעס. מען האט איהם אבער געכאפט ביי דער האנד.

גוט מארגען!
די זון שעמט זיך!..

— וואו איז ערגיץ די זון?

— וואו האט זי זיך בעהאלטען, די זון?

— צי וועלען מיר טאקע האבען א „זגלאזען“ זומער?

אזעלכע קשיות פרעגען די דאטשע-בעזיצער. די ליעטניטשקעס אויף די דערפער, די סוחרים, וואס האנדלען מיט לייכטע זומער-שטאפען, און דער עיקר פרעגען די קשיה — די זאדע-וואסער-פאבריקאנטען, און אייז-לאגעריסטען...

וואס איז טאקע די מעשה מיט דער זון? פארוואס בעהאלט זי זיך? אין דער תירוץ — זי שעמט זיך! —

די זון שעמט זיך!

גיט זי א קוק אראפ אין דייטשלאנד, זעהט זי: שייטערהויפענס, העק-פלאקאטען, קאנצענטראציאנס לאגער׳ן, און ווער ס׳זענען די מושלים אין דעם קולטורעלען דייטשלאנד, פערזוקט זי זיך צוריק אונטער די וואלקענס —

— די זון שעמט זיך!

כאפט זיך די זון ארויס אין לאנדאן, קוקט זי זיך צו צו דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ, וואו די פערטרעטער פון „אלוועלטליכען דלות“ קעמפען שווער און ביטער... און די שאנטאגען און קאמבינאציעס, בעהאלט זי זיך אונטער די וואלקענס —

די זון שעמט זיך!..

האט די זון א שמייכעל-געטון אין ארץ-ישראל, האט זי פלוצליג א שאס דערהערט, און האט זיך בעהאלטען —

די זון שעמט זיך!..

אב—נעס.

ביליגע אויספלוגען קיין ווארשא טרוסקאוויעץ און קריניצע

דער ביוראיציטעגער ערפאלג פון די שבתדיגע רייזעס און אויספלוגען האבען בעוואויגען די היגע אפטיילונג פון דער רייזע-ביורא „וואגאן-לי-קוק“ צו ארגאניזירען ווייטערדיגע רייזעס, דער פראגראם פון די ווייטערדיגע רייזעס אויף דער הייטיגער וואך זענען פאלגענדע:

קיין ווארשא: אפפאהר פון קאלישער-באהן, דאנערשטאג 7.28 פריה, צוריקפאהר פון ווארשא דעמזעלבען טאג 11 א זייגער ביינאכט, דער פרייז איז אויף הין-און-צוריק 9 זל. מיט 60 גר.

קיין טרוסקאוויעץ: אפפאהר פון קאלישער באהן דאנערשטאג 8,08 אוונט דירעקטער וואגאן (שנעלצוג פון פשעמישל) דער פרייז פון 3. קלאס 24 זל. מיט 90 גר. 2-טער קלאס 33 זל. מיט 50 גר. רעזערווירטע פלעצער.

קיין קריניץ: אפפאהר דאנערשטאג 9.40 אוונט פון פאבריקס-באהן דירעקט קיין קריניץ (קורייער פון קראקא) די רייזע קאסט דריטע קלאס 22.80 זל. 2-טע קלאס — 33.50 זל. די ערטער זענען רעזערווירט.

בילעטען זענען צו בעקומען אין וועלט רייזע-ביורא פון „וואגאן-לי-קוק“ פיעטריקאווער 64, פון 9 פריה ביז 9 אוונט אהן איבערייס.

צוליב די בעגרענצטע צאהל ערטער דארף מען זיך וואס פריהער בעזארגען מיט בילעטען.

צווייטער

גרויסער לידער-קאנצערט

פון

מנחם רובין

???—???
ווען
וואו

פרטים מארגען!

דער רוח פון קערפער
סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן

33)

ס׳האט נישט לאנג געדויערט און סעווערינא איז געווען אין דערזעלבער מיינונג וואס איהרע חברטאריס:

היפאליט האט אויסגעזעהען, ווי אויסגעהאקט פון א שטיין, א בריטבייניגער, א מאסיווער — און דאס מעהר, ווי אלע מאנסביל. אין זיין פנים איז גארנישט געווען קיין ספעציעל גראבע אדער אפ שטויסענדע שטריכען.

און פונדעסטוועגען האט ער געמאכט א דראזענען איינדרוק.

צי האט זיך נישט אט דער איינדרוק בעקומען פון זיין מאיעסטעטישער, כמעט טויטער בישטריהעוודיגקייט און כמעט חיה׳שער עמפינדליכקייט, וואס האט בעפארבט אויף טונקעל זיינע פליישיגע ליפען, און וואס האט געצוואונגען זיינע קינבאקען בולטער ארויסצושטארצען אויפ׳ן פנים. און פעסטער דריקען זיך — די שווערע קנאכיגע הענד.

ס׳קאן זיין, אז דעם איינדרוק האט געשאפען זיין אופן פון צונויפדרעהען א פאפיראס.

ס׳קאן אויך זיין — דאס קליינע אויער-רינגעל אויפ׳ן רעכטען אויער האט עס געמאכט דעם דאזיגען שרעקעדיגען איינדרוק.

סעווערינא האט דערויף נישט געקענט געפינען קיין פערענטפערונג, פונקט אזוי ווי שארלאטא, און זי האט דערפיהלט, ווי זי ווערט ארומגענומען פון א שרעק פאר דעם מענשען.

דער בליק איהרער, איז געווען ווי צוגעשמידט צו דעם האגען, ווי פון מעש אויסגעזאסענעם פערשוין, וועלכער האט דערמאהנט מיט זיין קאלירטער פנים און מיט זיין מאסיווקייט א בראנדענעם מאנומענט.

היפאליטס אויגען זענען אומבעוועגליך געווען געווענדט אין א געוויסען פונקט פונ׳ם הלל.

ער האט נישט מהנה געווען די מיידלעך מיט זיין קוק אפילו, און זיי אלע דריי האבען נישט געקאנט אפטרייסלען פון זיך דעם שרעק-געפיהל, און עפיס אומפערשטענדליכע פערשעמטקייט.

מיט א דרך-ארץ׳דיגען טאן, און וועלכען עס האט זיך געהערט אי גלייכגילטיגקייט, אי פון אויבען אראפ׳יגקייט, האט ער זיך אפגערופען

— וואס מאכט איהר, קינדער?

און ער איז ווידער שטיל געבליבען.

ער האט פיינד געהאט צו רעדען — דאס שווייגען וואס איז אזוי פרעמד געווען פאר א סך כעצשען, איז איהם דווקא געווען באהעגט צום הארצען.

די ערשטע האט זיך אפגערופען שארלאטא:

— און איהר, וואס מאכט עפיס? — האט זי בלומרשט פריילך און קאקעטיש א זאג געטון.

— אט האט איהר זיך שוין עטליכע חדשים נישט געוויזען ביי אונז.

ער האט גארנישט געענטפערט, און זיך טיף פערצויגען מיט׳ דריקען פונ׳ם פאפיראס.

— מאכט זיך בעקוועם, דא איז זעהר הייס!— האט א זאג געטון מאטילדא, וועלכע האט פונקט ווי איהר חברטאריך נישט געפונען דאס אנגעשטרענגטע שווייגען.

היפאליט האט זי מאיעסטעטיש א רוף געטון צו זיך מיט א שאקעל פונ׳ם קאפ, און זי איז צוגעגאנגען צו איהם און געהאלפען איהם ארונטער נעהמען די מארינארקע.

פון אונטער זיין דינבעם דידעבעם העמד, האבען זיך ארויסגעריסעוועט מעכטיגע מוסקולען פון די הענד, ברוסט, פלייצע — ווי פון מעטאל אפגעגאסען.

— איך האב צו איך געבראכט צוזיהען א גאסט, — האט היפאליט דערקלערט, — ער איז מיין פריינד.

די לעצטע ווערטער, ווי ער האט זיי ארויסגערעדט, האבען זיך שארף אונטערשיידעט פון זיין גאנצען, דערגעבענ׳ביי׳איגען אופן פון ריידען.

דאס ווארט „פריינד“, האט אפגעקלינגען פול און בעדייטענד— דאכט זיך, ס׳איז געווען דאס איינציגע ווארט אין דער מענשליכער שפראך, וואס האט געהאט פאר היפאליט׳ן א בעדייטונג.

סעווערינא האט זיך א ווענד געטון אין דער ריכטונג צו דעם יונגענמאן, וועלכער איז געשטאנען אין דער טיף פונ׳ם צימער, און האט אויסגעזעהען, ווי היפאליט׳ס א שאטען.

זי האט געכאפט א בליק אויף די ברענענדיגע, טיף-ליצענדיגע אויגען, וואס זענען געווען געריכטעט אויף איהר, אבער איהר אויפמערקזאמקייט האט ווייטער אויף זיך געווענדט דער ריז, וועלכער האט זיך אפגערופען:

— מיר האבען היינט קנאפ צייט... מכבד זיין וועל איך אייך ווען-נישט-איז אנ׳אנדערש מאל, און איצט... הערט, ביליאינקע, קום אקארשט צו אהער...

סעווערינא האט געמאכט א שריט צוצוגיין צו היפאליט׳ן ,אבער איהר האט אפגעשטעלט אנ׳אומגעריכט הייסער און גלייכצייטיג פוילער קול, וואס האט זיך אפגערופען:

— לאז זי פאר מיר! — האט א זאג געטון דער יונגערמאן.

שארלאטא און מאטילדא זענען געווארען צוטומעלט: זיי האבען זיך נישט פארגעשטעלט, אז עמיצער קען זיך געגענשטעלע דעם ווילען פון היפאליט׳ן.

היפאליט האט אבער ווייך א שמייכעל געטון, און ארויפגעלייגט אויפ׳ן יונגענמאנס אקסעל זיין האנד.

דאכט זיך, אז דער יונגערמאן האט גאר נישט געפיהלט די שווערע משא פון דער דאזיגער האנד.

— נו, פיין... גיי כאפ א שמועס, יונגעל... דאס דאזיגע פאסט זיך מעהר פאר דיין עלטער!

סעווערינא האט געפיהלט, אז עס ציהט איהר צו היפאליט׳ן.

די ציגיישע פארם אין וועלכער עס האט זיך אויסגעגאסען דער טויש מיט די פרויען, האט נאך מעהר פערשטארקט איהר נישט-גינסטיגע בעציהונג צו דעם יונגענמאן.

— דו געפעלסט מיר זעהר, אויב איך האב געמוזט אנקומען בעטען מיין פריינד, ער זאל מיר דיך אפטרעטען. — האט ער א זאג געטון, נאכגייענדיג די צו איהר צימער.

ביי געוועהנליכע אומשטענדען, וואלטען די דאזיגע ווערטער געגוג געווען פאר סעווערינא אז זיי זאלען דערהרגענען אין איהר וואס׳ער-נישט-איז דראנג פון דער ליידענשאפט... זי האט געווארט אויף שטילשווייגען, גראבקייט, געוואלד-טאט...

זי האט אויפמערקזאם א קוק געטון אויף היפאליט׳ס פריינד.

די האהר אויפ׳ן קאפ האבען איהם געגלאנצט פונ׳ם גדיכט-אנגעשמירטען פיקסאטואר. ער האט געטראגען א טייערען, אבער צו בונטען קראוואט. דער אנצוג זיינער איז געווען זעהר עלעגאנט, און אויפ׳ן קליינעם פינגער האט ער געטראגען א רינג מיט א גרויסען ברילאנט.

דאס אלץ איז געווען אויף איהם אזוי פערדעכטיגט, ווי דער גאנצער אויסזעהן זיינער, די זעהר הארטע שטריכען פון זיין געזיכט, דער אויסטערלישער שארפער בליק א.א.וו.

און ווידער האט זיך סעווערינא דערמאהנט אין דעם, אז זיין שמאלע פלייצע האט נישט א צייטער געטון אונטער׳ן דרוק פון היפאליטס שווערע האנד, און זי איז געווארען אומרוהיג.

— דו געפעלסט מיר. — האט דער יונגערמאן איבערגעחזרט, קוים א ריהר טוענדיג מיט די ליפען.

סעווערינא האט בעמערקט אז די דאזיגע ווערטער האבען נישט געהאט קיין שום שייכות מיט א געוועהנליכען קאמפלימענט: דאס איז געווען פון זיין זייט א מין מתנה, וואס ער האט איהר גנעדיג צוגעווארפען.

זי האט דערפיהלט, אז ער איז פערוואונדערט מחמת דער גלייכגילטיגקייט איהרער צו זיינע ווערטער, און זי איז צוגעשטאנען צו איהם.

ער האט זיך צוגעקלעמט צו איהרע ליפען מיט א גליהענדיגען קוש, אונטערגעכאפט זי אויף די הענד און צוגעטראגען צום בעט.

(פארזעצונג קומט).

אנ׳עלענדע יודישע מאמע מיט 3 פיצלעך קינדער ארויסגעווארפען אויף דער גאס

א הארצרייסענדע עקסמיסיע

וואלט עס געווען אזא סעזאן אויף מאנופאקטור, וואסערע „הויך־סעזאן" ס׳איז אויף... עקסמיסיעס: טאג־טעגליך ווערען אויסגעפיהרט צעהנדליגער עקס־מיסיעס. די קאמארניקעס קענען זיך קיין עצה נישט געבען — די „ארבייט" געהט אויף דער גאנ־צער פארע !..

ס׳טרעפט אבער זעהר אפט, אז ווירטסלייט פיהרען־אויס עקסמיסיעס אויף וואפען א־ויס אזעלכע בלוט־ארימעלייט, וואס ס׳רייסט ממש ביים הארץ — אזא הארצרייסענדע עקסמיסיע איז נעכטען אויס געפיהרט געווארען אויף פילסודסקי־גאס 27.

אין דעם דערמאהנטען הויז, וואס געהער צו דעם יודישען רייכען לעדער־סוחר איטשע גראס, וואוינט אין א נאסען, פינסטער׳ן קעלער, אנ׳ארימע פרוי, חנה אבראמאוויטש, מיט דריי פיצעלעך קינ־דער. די פרוי האט נישט קיין שום מיטלען צום לעבען, מחמת דער שפייזער איז שוין 2 יאהר נישטא אין דער היים, און מוז דעריבער אליין מפרנס זיין די קינדערלעך.

פערשטעהט זיך, אז די אומגליקליכע פרוי האט נישט געקענט רעגולער צאהלען דאס דירה־געלד, און איז פאר דעם „פאלאץ" שולדיג געבליבען פאר א יאהר.

דערוויסענדיג זיך, אז דער ווירט האט אויף איהר אנ׳עקסמיסיע, האט זי זיך געשאפט 50 זל. און געלאפען צום ווירט בעטען, ער זאל ביי איהר צונעמען א קאנטא, און אז ער זאל זי מיט די קינדערלעך נישט ארויסווארפען, ווייל זי האט באלד נישט וואו די ערשטע נאכט איבער־צונעכטיגען.

דער ווירט האט אבער נישט געוואלט הערען פון דעם פארשלאג, און נעכטען איז געקומען דער קאמארניק, און ארויסגעווארפען זי מיט די קינדערלעך און מיט׳ן גאנצען ביסעל בעטעל אויפ׳ן הויף.

די אומגליקליכע זעהענדיג איהר ביטער׳ן גורל, האט פערגאסען ביטערע טרעהרען, אז ס׳האט געקענט ריהרען א שטיין.

ביי אלעמען, וואס האבען זיך צוגעקוקט צו דער דאזיגער סצענע, האבען זיך געשטעלט טרערען אין די אויגען, א חוץ ביים ווירט, וועלכער האט מיט א רוהיג־געוויסען אנגעלעגט א שווערען שלאס אויף דער טיר.

ס׳כאראקטעריסטיש איז, אז ה׳ גראס האלט דעם קעלער נישט ביים פערדינגען. ער נוצט איהם פאר א לאגער אויף צו האלטען רויהע לעדער.

ניין, ר׳ איטשע! א יוד, וואס איז „געשטראפט געווארען" מיט 3 הייזער, טאר באין־אופן נישט, מיט אזא רוהיג געמיט ארויסווארפען 4 נפשות אויף דער גאס, און דערצו פון א נאסען קעלער!

ווייסט נישט עמיצער

וועגען א לאדזער סוחר, א רייזענדער, וואס איז נעלם געווארען?

(2) אין לאדזער אויספארשונגס־אמט איז נעכ־טען איינגעלאפען פאלגענדע מעלדונג:

די פאליציי־מאכט האט אדורכגעפיהרט אינ׳ם שטעטעל בזשעזשנא, שראד׳קער קרייז, פויזנער וואיעוואדזטווע, א רעוויזיע ביי איינעם פון די דאר־טיגע איינוואוינער.

דערביי האט מען ביי איהם, צ.א. געפינען א קליינעם מאנופאקטור־לאגער, ווי קאפעלושען, בעטשטען, באד־קאסטיומען, פערשידענע קליידער, היטלען, וועש, א.א.וו.

בעת׳ן פערהער האט דער ארעסטירטער דער־קלערט אז די אלע זאכען זענען צוגעגנבעט געווא־רען ביי א לאדזער סוחר, וועלכער איז ארומגעפאה־רען איבער די שטעטלעך און דערפער פון פויזנער און פאמערנער קאנט.

די פאליציי־מאכט האט געווענדט איהר אויפ־מערקזאמקייט אויף דעם פרט, אז קיין שום געליטע־נער סוחר האט נישט אנגעמעלדעט, אז מ׳האט איהם בעגנבעט אינ׳ם שטעטעל בזשעזשנא.

אין שייכות דערמיט, איז ענטשטאנען א חשד, אז דער סוחר איז נישט בעגנבעט, נאר אויך דער־מארדעט געווארען.

מען האט דעריבער אונטערגענומען אנ׳ענער־גישע אויספארשונג, וואס האט דערוויל קיין רעזול־טאט נישט געגעבען.

דער אויספארשונגס־אמט ווענדעט זיך צו די לאד־זער איינוואוינער מיט׳ן אפעל, אז איטליכער פון די, וואס ווייסט עפעס וועגען א רייזענדער, א פויזנער פאהרער, א הויזירער, וועלכער גיט שוין א צייט פון זיך נישט צו וויסען, אז מ׳זאל וועגען דעם מודיע זיין אין אויספארשונגס־אמט אויף קילינסקיעגא 12, 3 שטאק. פראנט.

אנגענומען זיך פאר דער מוטער

געפלעט א קאפ, איז בעקומען 2 יאהר טורמע

(2) דעם 19 פעברואר ה. י. איז אויף קי־לינסקיעגא 229, אויסגעבראכען א קריגעריי און א געשלעג צווישען א געוויסער זאפיא באנינסקא, און איהר סובלאקאטאר און „קאכאנעק", יאן כושא־נאווסקי.

אז עס האט מיט איהר געהאלטען שמאל, האט זיך איהר קשיודע אנגענומען דער זוהן איהרער, דער 16־יאהריגער יוזעף באנינסקי, וועל־כער האט געכאפט א פלעט־אייזען, און געפלעט דערמיט כושאנאווסקי׳ן דעם קאפ, צושמעטערענ־דיג איהם דעם שארבען.

מען האט איהם קוים דערהאלטען ביים לעבען.

נעכטען האט דער יונגער באנינסקי בעקומען א פסק־דין פון געריכט 2 יאהר צו זיצען — מיט׳ן אפלייגען די שטראף אויף 3 יאהר.

זאל פילהארמאניע.

מארגען, 9 א זייגער אווענר זינגט

HANKA

Ordonówna

בעדייטענדסטע פוילישע זינגערין.

אין פראגראם:

Tak mi jest żal. Słaba płeć. Pożegnanie. Chciałabym być zakochana. Trzeba mnie znać Audjencja. Sex-apel. Wróżka. Pokochaj mnie goręcej. Ja śpiewam piosenki. Musisz. Ballada o szaleństwie Mac-Donalda. Piosenka sentymentalna. Siedmiu braci. Żydzi z Jemenu. מיין יודישע מאמע. Maj wiedeński Melodja Warszawy. Kto rozumie ją. i inne.

בילעטען פון 1 זל. ביז 5 זל. פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע.

אמטליכעס

(א) דער לייטער פון אויספארשונגס־אמט, אויבער־קאמיסאר, ה׳ סטאניסלאוו ווייהער, האט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

באהן־בעאמטע שטיצען דעם פאנד פון ים־פערטיידיגונג

די אירעפי פון „פוילען ביים ים". דרינגט אלץ שטארקער אריין אין די הערצער פון דער געזעלשאפט, אלס פאקט קאן דינען דער אידעעלער טאט פון די לאדזער באהן־בעאמטע. בראש פון וועלכע עס שטעהט דער נאטשעלניק ה׳ ר. טור־טשינאוויטש אלע לאדזער באהן־בעאמטע האבען בעשלאסען אראפצוגעבען פון די יולי־שכירות 1 פראצענט. און דאס בעשטימט אויפ׳ן פאנד פון דער ים־פערטיידיגונג, דאס וועט געבען א סומע פון 2,000 זל. דורך די בעמיהונגען פון די באהן־בעאמטע וועלען אלע באהן־סטאציעס אויף די ליניעס: לאדז־קאליש, לאדז־בעדנארי, ניע־באראוו־קוטנא־טורען, פלאצק־קוטנא־סטשאלקאוו. און קוטנא־לאדז זיין הערליך דעקארירט און מוס־טערהאפט בעלויכטען אין טאג פון „יום־טוב פון ים". און כדי ווי געהעריג צו אינפארמירען די באהן־בעאמטע וועגען דער בעדייטונג פון דעם „יום־טוב פון ים" ארדענט איין די אפטיילונג א פארלעזונג דעם 28 יוני, 6 א זייגער פארנאכט אין זאל פון פערבאנד פון די באהן־בעאמטע אויף מאניושקא 4, די באהן־בעאמטע, וועלכע האבען שוין ארויסגעוויזען אזוי פיל בעווייזען פון אפפער־פולער דינסט און בירגערליכע פליכטען, וועלען אויך דאס מאל דינען די גאנצע געזעלשאפט אלס מוסטער וואס איז ווערט נאכצוטוען.

די מאטוראל־עקזאמענס אין פרויען־גימנאזיום פון מאריע האכשטיין

אין גימנאזיום פון מאריע האכשטיין זענען פארענדיגט געווארען די מאטוראל־עקזאמענס. אלע שילערינס פון דער אכטער קלאס האבען דעם עקזאמען אויסגעהאלטען און פאלגענדע האבען בעקומען רייפע־צייגניסע:

אונגער לאה, בער שרה, בערלינסקא שושנה בראנדט בלימה, בלאושטיין הינדע, גזווערץ הינדע, גרינבערג רחל, וויסאצקא שרה, זארעצקא בלימה, טארלאווסקא קלארא, יודקעוויץ בלימע, ליביצקא פרידל, מינץ שרה, נאוואק דבורה, סעגאל הינדע־לאה, סיראלסקא חיה־גאלדע, פרידמאן גיטל, קליימאן חיה, ראזענבערג פייגע, שוחט לילי, שפירא רויזע.

געפונען דעם טויט אונטער׳ן טראמוואי

(2) נעכטען איז ארונטערגעפאלען אונטער׳ן טראמוואי, פאר׳ן הויז אויף זגערזשער 12 דער 22־יעהריגער בראניסלאוו פוקס פון באראנאוויטש 26.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט איהם די שטאטישע גיכע הילף אפגעפיהרט איז שפיטאל, וואו ער איז באלד געשטארבען.

אראטאריום „יהודה המכבי" אין העלענאוו

דאס הערליכע אראטאריום „יהודה המכבי" פון ג. פ. הענדעל, וועלכעס די גאנצע מוזיקאלישע וועלט האלט פאר איינעם פון די שענסטע אראטאר־יעס, ווערט מיטוואך דעם 28 ד.ח. ווידערהאלט אין פארק העלענאוו.

דער קאנצערט זאגט צו צו זיין אינטערע־סאנט און צו שטיין אויף א הויכער קינסטלערישער מדרגה, ווי אלע אנדערע קאנצערטען אויף וועלכע עס טרעט אויף דער בעריהמטער לאדזער „שיר"־כאר, וועלכער האט זיך שוין קונה שם געווען ביים לאדזער מוזיקאלישען פובליקום, חוץ׳ן „שיר"־כאר בעטייליגען זיך דער לאדזער פילהארמאנישער אר־קעסטער, דאס קנאבען־כאר פון דער גרויסער סינא־גאגע און דער סאליסטען קווארטעט פרל. ס. קרא־פיווניק (סאפראן), פר. פאטיגא (אלט) בעריהמטער אויבערקאנטאר מ. קוסעוויצקי (טענאר) גלענצענ־דער אראטאריום זינגער פון (בערלין) ל. ריאזאנ־צעוו (באריטאן) אונטער דער לייטונג פון בעריהם־טען דירינגענט פראפ. י. פייווישיס.

גענעראל־פערזאמלונג פון „שעורי־ערב" ביי פא"י

די טעג איז פארגעקומען אין לאקאל פון ש"ע די יעהרליכע גענעראל־פערזאמלונג.

די פערזאמלונג עפענט דער פארזיצענדער פון ש"ע ה׳ יצחק לייב ליפשיץ און אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ווערט געוועהלט ה׳ שלום ווארגאן. רעפערירט האבען וועגען ש"ע הרב ר׳ פישל פעדער און ה׳ משה ראבינאוויטש. דאן האט דער וויצע־פארזיצענדער פון ש"ע שאול דוד מיל־גראם אפגעגעבען דעם טעטיגקייטס־בעריכט און לייבל מייזעלס האט אפגעגעבען דעם קאסע־בעריכט. נאך א לעבהאפטע דיסקוסיע ווערט אויסגעדריקט צוטרוי די אפטרעטענדע פערוואלטונג און ס׳ווערט געוועהלט א נייע פערוואלטונג. פארזיצער: יצחק לייב ליפשיץ, יוסף סארנא, שאול דוד מילגראם, אלי מאיר שטיין, הערש ליפשיץ, משה בראהן, משה דארפסבערגער, שלום ווארגאן. קאנדידאטען: מ. ד. ניימאן, ק. ב. וויינבערג. רעווידיר־קאמיסיע: ל. מייזעלס, ע. זיסקינד, ה. וו. ראזען, קאנדידאטען: ב. מ. גארזשינסקי. ח. מ. גאלדשטיין.

Dr. R.

Zalcwasser

CHIRURG — כירורג

ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17

נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכם.

טעאטער „סקאלא"

היינט 9 אווענט

פייערליכער

אפשידס = אוונט

פון לוסי און מישא

געדמאן

מיט א דאפעלטען גראנדיעזען פראגראם

— I. —

די אייביגע מאמע

אין 3 אקטען, פון קאלמאנאוויטש.

— II. —

קאנצערט־דיווערטיסמענט

מיט׳ן אנטייל פון די חשוב׳ע געסט

1) מאקס באזשיק

2) ש. לאנדוי

3) יעקב זוצאבאוויטש

4) פערל אוריך

5) מרדכי הילסבערג

אחרון ואחרון חביב

לוסי און מישא גערמאן

געזעגנען זיך מיטן לאדזער טעאטער־פובליקום.

גענעראל־פערזאמלונג פון „בית־יתומים"

די טעג איז אין אייגענעם לאקאל זגערזשער 40 פארגעקומען די אלגעמיינע גענעראל־פערזאמ־לונג פון די מיטגלידער פון „בית־יתומים".

אין דער אנוועזענהייט פון א גרעסערע צאהל מיטגלידער עפענט דער פרעזעס ה׳ מענדעל ריי־בענבאך די פערזאמלונג און בעעהרט מיטן אויפ־שטעהן פון די ערטער דעם טראגיש אומגעקומע־נעם פיהרער פון יודישען פאלק, ד"ר חיים ארלא־זאראוו אין א"י. אלס פארזיצענדער פון דער פער־זאמלונג ווערט געוועהלט ה׳ אלטשולער, בייזיצ־ענדע גאלדשטיין און אכערמאן, אלס סעקרעטאר ה. דארפסבערגער. פון קאסע־בעריכט, וואס גיט אפ דער פערוואלטונגס־סעקרעטאר, ה׳ דוד פוטערהענד־לער איז צו זעהן אז אין דער צייט פון 1/4 1932 ביז 1/4 1933 יאהר איז געווען הכנסות 53544,12 זל., הוצאות — 53501,35 זל.

אין צוזאמענהאנג מיטן אפגעגעבענעם בע־ריכט נעמט דאס ווארט סעקרעטאר ה׳ פוטערהענד־לער און רעט ארום די לאגע פון „בית־יתומים" און זאגט, אז נישט קוקענדיג אויף דעם עקאנא־מישען קריזיס און די שוועריגקייטען וואס זענען פערבינדען מיטן אויסהאלטען דאס הויז האט דאך די פערוואלטונג געפיהרט א ברייטע טעטיגקייט.

אין בעריכט זאגען זיך ארויס מעהרערע מיטגלי־דער, דאן נעמט דאס ווארט דער פרעזעס ה׳ מענ־דעל רייבענבאך און גיט אנ׳איבערבליק דער פער־זאמעלטע איבער דער אלגעמיינער טעטיגקייט פון דער אינסטיטוציע.

אויסהערענדיג דעם בעריכט ווערט דער אפ־טרעטענדער פערוואלטונג אויסגעדריקט א דאנק פאר איהר אינטענסיווע טעטיגקייט.

די וואהלען פון א נייער פערוואלטונג האב־בען געגעבען פאלגענדען רעזולטאט: געוועהלט זענען געווארען ה"ה: מענדעל רייבענבאך, י. גאטהעלף, ד. פוטערהענדלער, י. האפשפינעל, ש. פיימאן, ח. ראש, נ. גאלדאך, ג. ביסטער, נ. סא־לאמאנאוויטש, י. שווארץ, גאנצוויג, זעליג. רע־ווידיר־קאמיסיע ה"ה: ש. יאנוסאוויטש, מ. שעמי־יאטיצקי, ח. שנוואלד.

אויף דער ערשטער קאנסטיטואירענדער זי־צונג, איז געוועהלט געווארען פאלגענדעס פרעזי־דיום: פרעזעס — ה׳ מענדעל רייבענבאך, וויצע־פרעזעס — גאטהעלף; וויצע־פרעזעס — ח. ראש. קא־סירער—ג. ביסטער, סעקרעטאר—ד. פוטערהענדלער.

העלפט די ארימע קינדער פון רב'ס ת"ת!

לאדזער יודען! דעם רב'ס תלמוד תורה אין וועלכער עס לערנען ביז 400 קינדער און בע־קומען א רעליגיעזע ערציהונג און א געהעריגע בילדונג, הן אין למודי קודש, הן אין למודי חול, ווי אויך עסען און קליידונג, געפינט זיך יעצט אין זעהר א טרויעריגען מצב, די פערוואלטונג שטרענגט אָן אלע כחות צו דערהאלטען דעם מוסד, וועלכע איז יעצט די איינציגע מצבה פון אונזער גרויסען גאון און מנהיג הדור ר' אלי' חיים זצ"ל, יעצט איז געלונגען דער פערוואלטונג איינצולאדען דעם בעריהמטען חזן ר' ישראל אלתר. ער וועט אויפטרעטען אין פילהארמאָניע מיט א ערשטקלאסיגען קאָנצערט פון רעליגיעזע מוזיק לטובת דער ת"ת. דער קאָנצערט וועט זיכער ביים אונטערשטיצט ווערע.

צום טויט פון ד"ר ארלאזאראוו

הזכרה אין „אהל יעקב

שבת אין דער פריה ביים דאווענען איז אין דער שוהל „אהל יעקב" פארגעקומען א טרויער־פייערונג צוליב'ן טראגישען טויט פון ד"ר חיים ארלאזאראוו.

דער ראש הועד שמואל לעוו האט געהאלטען א לענגערע רעדע אין וועלכער ער האט אנגעוויזען אויף דער גרויסער אבדה מיט'ן טויט פון ד"ר ארלאזאראוו.

דער כאר מיט'ן גאנצען עולם האבען געזונגען „התקוה" און דערמיט איז די טרויער־פייערונג פערענדיגט געוואָרען.

מחמת א סקאנדאל — ענטדעקט א שאנד־הייזעל

(2) נעכטען ביינאכט איז אויף וואולטשאנ־סקא 224 אויסגעבראָכען א גרויסער סקאנדאל צווישען דעם 44־יעהריגען טאמאש גאלקיעוויטש און זיין געליבטע ראזאליא קאוואק.

דורך דעם סקאנדאל — ראזאליא האט גע־

קראַגען מורא'דיג געשלאגען – האט מען זיך דערוואוסט, אז טאמאש האט געפיהרט אן אומלעגאל הייזעל און דערביי מורא'דיג אויסגענוצט די „מיידלעך".

ער זאל אויך האבען פערפיהרט מינדער־יעהריגע קינדער.

פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

בלוטיגע דארפס־טראגעדיע

(2) דער 25־יעהריגער פראנצישעק בליזשיק איז צוריקגעקומען פון מיליטער, און זיך געקליבען צו גיין אונטער דער חופה מיט זיין כלה, די 19־יאהריגע שיינע פויערן־מיידעל מאריא זשיאל־קאָווסקא.

עס האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז בעת ער האט געדינט, איז זי געוואָרען אן אנדערענס כלה.

פראנצישעק האט געפרובט מיט איהר אריינצוטענה'נען, ארויספיהרען זי אויפ'ן דרך הישר, און אזוי ווי ער האט געזעהן, אז די ריידען ארויסגעוואָרפענע רייד – האט ער ארויס־געכאפט א רעוואלווער און געשאסען אין איהר און אין זיך.

זי האט מען א שווער פערוואונדעטע אפגע־פיהרט אין שפיטאל, און ער איז געבליבען ליגען א טויטער אויפ'ן אָרט.

פארגעקומען איז עס נעכטען אין דאָרף בו־דזשיסלאוו־קאשטשעלני, קאָנינער קרייז.

מארגעז זינגט האנקא ארדאנובנא

א זעהר גרויסען אינטערעס האט ארויסגערו־פען דער קאָנצערט פון דער וועלט בעריהמטער פוילישע ארטיסטין און הערליכע אינטערפרעטאטאר פון פוילישער לידער האנקא אָרדאנובנא, וועלכער קומט פאר מאָרגען מיטוואָך, 9 אָווענד אין פילהארמאָניע זאל.

אויף איהר מאָרגענדיגען קאָנצערט האט די זינגערין אָנגעגרייט א פולשטענדיג נייעם פראָגראם פון איהר רייכען רעפערטואר.

היינט — אפשידס־אָווענד פון לוסי און מישא גערמאן

היינט קומט פאר אין „סקאלא"־טעאטער דער אפשידס־אָווענד פון די גרויסע אמעריקאנער קינסט־לער לוסי און מישא גערמאן, וועלכע האבען גאסטראלירט אין לאָדז מיט אן אונגעוועהנליכען רעקאָרד ערפאלג. דער אָווענד פערשפרעכט צו זיין זעהר אינטערעסאנט און אמוזירענד. ס'ווערט געשפילט „די אייביגע מאמע" מיט לוסי און מישא גערמאן אין שעהנע קונסט־ראלען. נאך דער פאר־שטעלונג קומט פאר א גרויסער קאָנצערט־דיווער־טיסמענט אין וועלכען ס'וועלען זיך אויך בעטייליגען די חשוב'ע געסט: מאקס באזשיק, זוצאנאָוויטש, פעפי אוריך, ש. לאנדוי, מרדכי הילסבערג אין זייער בעסטען רעפערטואר. דערנאך וועלען לוסי און מישא גערמאן זיך געזעגענען מיט'ן לאדזער טעאטער־פובליקום.

ס'איז זיכער צו האפען, אז די טויזענטער און טויזענטער טעאטער־בעזוכער, וועלכע האבען לוסי און מישא גערמאן בעוואונדערט און ארויס־געוויזען אזוי פיל סימפאטיעס, וועלען היינט קו־מען זיך געזעגענען און דאס טעאטער וועט זיכער זיין איבערפולט ביז'ן לעצטען פלאץ.

היינט אויפטריט פון רוסישע וואלגא כאר

דאס קומען נאך לאָדז טון וועלט־בעריהמטען רוסישען וואָלגא כאָר אונטער דער לייטונג פון

דיריגענט וויטאליא לעוויצקי, האט ארויסגערופען אין אונזער שטאָט א גרויס פעראינטערעסירונג.

אלס סאָליסט אויפ'ן היינטיגען קאָנצערט טרעטען ארויס די בעריהמטע זינגער יאדוויגא פאנקעוויטש און ווי אויך עגעניוז מאקאראָוו. די קינסטלער וועלען אין זייער פראָגראם אויספיהרען הערליכע ציגיינער ראמאנסען, אוקראינישע לידער, אזוי ווי אויך לידער פון אלעקסאנדער ווערטינס־קי'ס ווערק און וועלען זיין געקליידעט אין הער־ליכע אָריגינעלע קאָסטיומען.

נעכטיגע רינג־קאמפען אין לאדזער צירק

נעכטען זענען געווען פאלגענדע רעזולטא־טען: 1) ראגא האט בעזיגט גראבאָווסקי'ן אין דער 46 מינוט, 2) שטעקער האט בעזיגט קרוי־זערין אין דער 29 מינוט, 3) קאוואן האט בעזיגט אין דער 17 מינוט ביעלעוויטשען, 4) קווארואני האט בעזיגט קעלעהרין אין דער 14 מינוט.

ראדיא־פראגראם

דינסטאג, דעם 27 יוני 1933

11,57 צייט־סיגנאל, 12,05 גראמאפאָן, 12,25 טאָג־פרעסע, 12,33 קאָמוניקאט, 12,35 גראמאפאָן, 12,55 טאָג פרעסע, 2.55 גראמאפאָן, לאדזער קאָמוניקאטען, 4 קאָנצערטען, 5 גראמאָ־פאָן, 5,15 מוזיק פון טשעכאָטשינעק, 6,15 רעפע־ראט, 6,35 גראמאפאָן, 7.20 פערשידענעס, 7,40 פעליעטאָן, 8 קאָנצערט, 8,50 אָווענד־פרעסע, 9 קאָמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער, 9,10 קאָנצערט, 10 טאנץ־מוזיק, 10,25 ספאָרט, 10,35 קאָמוניקאטען, 10,40 טאנץ־מוזיק.

* * *

אויסלאנד

5,25 מאָסקווא — אָפערע, 7 קעניגסוואוס־טערהויזען – קאָנצערט, 7,30 פראָג – אָפערע 9,15 ברעסלוי סימפ.קאָנצערט.

קליינע אנאנסען 1 זלאָטי אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

כ זוך א וואוינונג א שטוב מיט א קוך אויף פולנאָצנא נאס פון סאלנא ביז נאָוואָמיעסקא, 1־טער שטאָק, עוועַנטועל פארטער. צו ערפאהרען לימאנאָווסקי 14. סטריקאָווסקי 14. 3390

איבערצוגעבען א וועוועלב אהן אפטרעט־געלד, ביליג דירה־געלד, אויך 2 ענצעלנע גרויסע שטיבען. בזשעזשי־נער 57a. ביים ווירט. 3386

צו פערמיטען 2 צימער און קוך מיט בעקוועהמליכקייטען, ביליג דירה־געלד אויף קאמיענא 9, ווי אויך א גרויס לאקאל אויף פאָלנא 5, רוג אלעקסאנ־דראָווסקא. צו ערפאהרען קאמיענא 9, ביי קאָנסקער.

פערשידענעס

צו פערקויפען אן אבערלאָק 3־פאָ־רעמדיג פאסט ניי. צו ערפאהרען פיעט־ריקאָווער 47, אין דער פירמע „Tricolin"

זיכער סיראפ פון טרויבען־צוקער שיקען מיר ארויס אין לעבענס־מיטעל־פעקלעך צו מארמאלאדען, קאמפאטען און קאָנפיטורען צו 6,50 זל. פאר 10 קילאָ ברוטאָ אין מעטאל־בלאך פראנקא פאסט נאָווי דוואָר (פאר'ן איבערשיקען צאהלט דער אבנעהמער) Górski i Mórawski Nowy Dwór, koło Modlina.

Zagubiono czek Nr. 037804 na zł. 243.— z wystawienia L. Cytron i M. Dunkiel, pł. w Banku Kupiecko-Kredytowym Sp. w dniu 10 sierpnia 1933. Wszelkie zastrzeżenia poczyniono. Uprasza się o zwrot za wynagrodzeniem do L. Szpira, Zawadzka 6. 3339

Doktór ŁAGUNOWSKI powrócił Piotrkowska 70 i róg Traugutta Tel. 181-83. choroby skórne weneryczne imoczopłciowe Gabinet Roentgenoleczniczy. Przyjmuje od 8.30 do 10 1 — 2.30, od 6 do 8.30 w w niedziele i święta od10—1. Oddzielna poczekalnia dla pań.

שלאסערי־ארבייטען, פירט אוים ביליג J. REDER, Łódź קאנסטאנטינער 11/13.

DR. MED. Z. LEWINSON כירורג ארדינאטאר פון שפיטאל אויף דרעוונאָווסקא נעהמט איצט או אויף פיעטריקאָווער 86, פראָנט 2. שטאָק פון 3—5 נאָכמ. 1780

Poradnia WENEROLOGICZNA פון דאקטוירים־ספעציאליסטן זאוואדזקא 1 נאר פאר ווענערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אורין אויף סיפיליס און טריפער. קווארץ־לאמפען, עלעקטרישער הייל־קאבינעט. טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוו. פון 11—4 נ"מ נעמט אן א פרוי־דאָקטאָר נאר קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ. בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען. וויזיט 3 זל.

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר־שטעקענס ס. פייגענבוים לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ־פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפעראטורען פון שירמס און שטעקענס.

DRUSKIENIKI Zdrojowisko solankowe i leśna stacja klimatyczna
זומער־סעזאָן פון 15 מאי ביז'ן 30 סעפט.
5% זאלץ־בעדער פון נאטירלעכע קוואלען, וואס ענט־האלטען א הויך פראָצענט קאלך־קלאָרעק און די קליין־פראצענטיגע „דרוסקעניקער סאלצנקע" צו טרינקען.
זיי היילען: גאשטשעץ, קראנקהייטען פון מאטעריאל־אפעקטלגנגען, נערווען־קראנקהייטען־הארץ־פעהלערן און נעפעס־קראנקהייטען, קראנקהייטען פון מאגען און קישקעס, פרויען־ און קינדער־קראנקהייטען, קראנקהייטען פון אטעמ־וועגען. מאָדערנע היילונגס־איינריכטונגען, אנ־שטאלט פאר היילען מיט זו־שטראהלען, לופט און בעוועגונג, שווים־האלעס, קאסקאדובעקעס. פראזשע איבער'ן ניעמאן.
די פרייזען זענען זעהר פערקלענערט.
אינפארמאציעס ערטיילט אין דרוסקעניקי— די קור־קאמיסיע.
w Warszawie—Związek Uzdrowisk Polskich, Ś-to Krzyska 17, tel. 434-38.

כירורגישער קאבינעט Dr. Szreiber איז געווארען איבערגעטראגען אויף Narutowicza № 9 tel. 122-95. אפעראציעס, אפאטרונקעס, האלט ושילאקעס או"ח היילאנשטאלט־פרייזען.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פער־גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל־ברוך ווערט גרויס און א מענשען־קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעלע גומענע הייל־באנדאזשען בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייטונגען ספעציעלע הייל־גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.
עמפפאנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוענד.

איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראָפ. ד"ר בראנטש, פראָפ. ד"ר י. מארישלער, פראָפ. דר בר. קיפראנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.
ווערטים דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, פאר'ן זיין זארגפעלטיגען פערלעגען מיר א באנדאזש לויט זיין מעטאדע, וואס פערזיכערט מיך'ן געזונטליך.
(—) Lajzor Tobias, Łódź, ul. Nowomiejska 7, III p.

רעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטן און דענטיסטישער קאבינעט 11 בזשעזשינער 11 טעלעפאן 137־63 עס נעמען אן דאקטוירים ספעציאליסטן שיפמאן, וואלינסקי, שמיר־געלד, קערשנער, שמער־לאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצ־וואסער, איציקזאן, קרא־סאווסקי, יאסובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.

רעטשניצע כראבראגא 4 רוג זגערושער 87 נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטען וויזיט 3 זל. וועגערלאגישער קאבינעט. 3377

רעטשניצע זגערזשער 17 נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט. וויזיט 3 זל.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה
פאר'ן טעקסט —8 גר. פרייטאג און ערב־יו"ט —24 גר. אין דער זייט שפאלטען 4 · · · · · 60—
אין טעקסט —40 · · · · ·
זאכ'ן טעקסט —12 · · · · 18—
צוליסער דער קארט 50 פראָצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט
נעקראלאגען —20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס־פרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט אפטראָגען א היים. אויף דער פראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט־ווארטליך. די אדמיני. איז אָפען ביי טאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.